

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 18

ŠTEVILKA 10

ŽIRI, OKTOBER 1979

Kaj in kako bomo planirali

V smernicah za srednjeročni plan TOZD prikazujemo in globalno tudi opredeljujemo smeri razvoja v planskem razdobju 1981—1985. Vse to z namenom, da bi skedili sodobnim razvojnim tokovom in tako dosegli kolikor mogoče dobre (optimalne) razvojne, proizvodne, tržne in druge rezultate. Smeri razvoja so začrtane na podlagi izdelanih analiz uresničevanja srednjeročnega plana 1976—1980, oz. analize stanja ter analize razvojnih možnosti. Razvojne usmeritve lahko okvirno opredelimo z naslednjimi ugotovitvami:

»Učinkovito je potrebno nadalje uveljaviti socialistično samoupravljanje. S tem se bo utrjeval ustavni položaj delavca v združenem delu. Le tako bo lahko odločilni dejavnik razširjene reprodukcije in hitrega družbenoekonomskega razvoja.

Samoupravni odnosi se morajo razvijati tako na ravni TOZD, med TOZD in delovno skupnostjo, kakor tudi med delovno organizacijo Alpina in širšo družbeno skupnostjo.

Z uresničevanjem sistema samoupravnega planiranja se bo še krepila vloga TOZD kot osnovnega nosilca planiranja.

V bodočnosti bo usmeritev TOZD in s tem celotne delovne organizacije k razvojnemu

delu z namenom, da bomo dosegli višjo tehnično in tehnološko opremljenost dela. Možnosti so dane v okviru nadaljnje specializacije proizvodnje in izdelavi tehnično in tehnološko zahtevnejših in intenzivnejših proizvodov. Izkoristiti bo treba drage surovine in znanje.

Težiti je treba k nadaljevanju integracijskih procesov znotraj čevlarske industrije, kakor tudi v okviru celotne usnjarsko predelovalne industrije. Kljub dolgoletnemu dogovarjanju na tem področju, do določnejših rezultatov še ni prišlo. Prav zaradi počasnega premika na tem področju, se morajo TOZD in celotna DO opirati na svoje razvojne usmeritve.

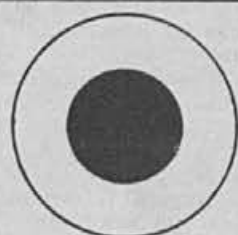
Temeljne organizacije združenega dela in organizacije združenega dela bodo svoje razvojne cilje uresničevale na združevanju dela in sredstev s TOZD znotraj DO, kakor tudi drugimi OZD.

Pri organiziranju trajnega poslovnega sodelovanja družbene proizvodnje se bodo uveljavljala načela samoupravnega sporazumevanja.

Na območju sedeža delovne organizacije in posameznih TOZD ni na razpolago dovolj delavcev, zato jih je potrebno poiskati na drugih področjih (manj razvitih) in tja širiti proizvodne zmogljivosti. S tem so tudi manjše potrebe po stanovanjih, manjši problemi pri organiziranju prevozov delavcev na delo in z dela, ipd.:

Obutvena industrija je delovno intenzivna, zato zaposluje tudi veliko delavcev. Rast zaposlovanja bo v prihodnjih letih zelo majhna. Zato pa bo potrebno mnogo bolj in neprestano vlagati v sodobnejšo opremo, struktura kadra pa se bo hkrati morala prilagajati novim razvojnim potrebam posameznih TOZD. V programu kadrovske razvojne politike je opredeljeno, da bo sta spremljala uresničevanja razvojnih ciljev smotrni sistem kadrovanja in na podlagi

(Nadaljevanje na 2. strani)

Akcija »Inovator« Škofja Loka

Občinska raziskovalna skupnost Škofja Loka razpisuje nagradno akcijo Inovator Škofja Loka za leto 1979. Namen akcije je vzpodbujanje ustvarjalnosti in inventivne dejavnosti v slehernem delovnem človeku. Tudi v naši delovni organizaciji želimo inovacijski dejavnosti posvetiti precejšnjo pozornost, saj le-ta poleg ekonomskih učinkov prispeva tudi k osvoboditvi človeka, zmanjšuje razliko med umskim in fizičnim delom ter omogoča varnejše in smotrnejše uporabljanje sredstev za delo.

S podelitvijo nagrad in priznanj bomo stimulirali; trije najuspešnejši inovatorji v občini bodo nagrajeni v višini 7.000, 5.000, 4.000 din, dvema delovnima organizacijama pa bodo podeljene plakete.

Nagradno akcijo vodijo občinski komite SZDL, občinski sindikalni svet in Raziskovalna skupnost občine Škofja Loka.

1. Za nagrado »Inovator« Škofja Loka in plaketo Najuspešnejša DO lahko kandidirajo vsi delavci in DO v občini Škofja Loka, ki so v letu 1979 uresničili svoje dosežke na področju inovatorstva.

2. Nagrade in plakete se podelijo v okviru praznovanja občinskega praznika.

3. Kandidate za nagrado »Inovator« lahko predlagajo:

— komisija za inovacije ali drugi odbori za inventivno dejavnost pri TOZD ali DO

— delavski sveti TOZD ali DO

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zunanost prodajalne v Novi Gorici

dogovarjamo se – dogovorili smo se

TOZD Obutev Žiri

Delavski svet TOZD Obutev Žiri, 5. 9. 1979

Delavski svet je v glavnem razpravljal o naslednjih vprašanjih:

- o podpisu prečiščenega besedila samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Škofja Loka

- o razpisu referendumu za sprejem sprememb o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj

- o gradnji industrijske ceste v industrijski coni v Žireh

– o povečanju stroškov pri izdelavi instalcijskih načrtov za skladišče gotovih izdelkov in še o nekaterih drugih zadevah

Boris Markelj je v zvezi s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Škofja Loka povedal naslednje:

Spremembe se nanašajo predvsem na delegatsko organiziranost organov. Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti se od prejšnje enovite skupščine, sestavljene iz delegatov treh zborov enot kot stalnih delegatov, po novih predpisih tudi skupščina

Samoupravne stanovanjske skupnosti, sestoji iz dveh zborov, to je zbora uporabnikov in zbora izvajalcev, fleksibilnih delegatskih mest iz delegacij združenega dela in delegacij krajevnih skupnosti, delegatov zbora varčevalcev in delegatov članov stanovanjske zadruge.

Delavski svet je sprejel sklep, da TOZD Obutev Žiri sprejme prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Škofja Loka v predloženem besedilu.

Poleg tega pa je delavski svet sprejel še naslednje sklepe:

- Razpiše se referendum za sprejem Sprememb samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in

nakup stanovanj za 24. 9. 1979. imenoval je volilno komisijo TOZD in komisijo za sestavo volilnega imenika.

V zvezi z gradnjo industrijske ceste v industrijski coni Žiri je Rajko Šubic seznanil delavski svet o povezavi industrijske cone v Žireh s ceste R-378 in sicer s tremi variantami. Delavski svet je nato sprejel sklepe:

- DS TOZD Obutev Žiri soglaša, da se zgradi industrijska cesta po predlagani varianti »C« in predlaganem investiranju.

- Alpina sedaj ne podpiše samoupravnega sporazuma o sofinanciranju industrijske ceste, ker imamo trenutno dovolj v delovno organizacijo še zadovoljivo rešen.

Predhodno pa je treba poiskati tudi rešitev, oziroma uskladitev ceste med poslov-

AKCIJA »INOVATOR« ŠKOFJA LOKA 1979

(Nadaljevanje s 1. strani)

- družbenopolitične organizacije

- društva DIATI, LT, DIT, strokovna društva

- posamezniki

4. DO, ki imajo organizirano inovacijsko dejavnost lahko predlagajo:

- komisija za inovacijsko dejavnost oz. drugi odbori za inventivno dejavnost

- DS DO ali TOZD

5. Prijava v pisni obliki za inovacije naj vsebuje:

- osebne in splošne podatke prijavitelja

- kratek opis in risbo prijavljene inovacije

- podatke za vrednotenje inovacije: ekonomska korist oz. vrednost prihranka, uporabnost, izvirnost

- pogoji nastanka inovacije, pomembnost za stabilizacijo

- dokazilo, da je inovacija obravnavala pristojna komisija.

6. Prijava v pisni obliki za DO:

- splošni podatki o DO (firma, število zaposlenih, dosežen dohodek 1979, planirani dohodek)

- število prijavljenih inovacij v letošnjem letu

- število nagrajenih inovacij, velikost nagrade

- učinki inovacij

- organiziranost inovacijske dejavnosti v DO.

7. Razpisna komisija bo v skladu s kriteriji (ekonomska korist, uporabnost predloga, koristnost) ter pogoji nastanka inovacije vrednotenih v pravilniku o

podeljevanju nagrad opredelila tri najuspešnejše ustvarjalce.

8. Dve najuspešnejši DO bosta izbrani na osnovi kriterijev:

- % inovacij na zaposlenega, % nagrajenih inovacij, ustvarjen inovacijski dohodek, organizacija inovacijske dejavnosti v DO.

9. Posamezniki lahko nastopajo tudi z več inovacijami v istem letu

10. Razpis, rezultati in nagrajenci bodo objavljeni v javnih sredstvih obveščanja.

11. Razpis velja do 1. decembra 1979.

12. Prijave zbira Raziskovalna skupnost Škofja Loka, SIS, kjer lahko dobite tudi vse dodatne informacije.

Naša skladišča zasedajo mnoge prostore

Kaj in kako bomo planirali

(Nadaljevanje s 1. strani)

dolgoročnih razvojnih programov usmerjena stipendijska politika. Na področju izobraževanja pričakujemo kakovostne spremembe od usmerjenega izobraževanja v šolstvu.

Tržišču je potrebno pravočasno ponuditi kakovosten in celovit asortiman proizvodov. Zato moramo osvojiti tako proizvodnjo, ki bo nam to v celoti omogočila.

Prodajne možnosti domačega in inozemskega tržišča

Po izdelavi analize tržišča dosedanjega razvoja prodaje, dosedanjega razvoja proizvodnje, uvoza in izvoza bo izdelana napoved gibanja bodoče prodaje. Na podlagi rezultatov analize tržišča bo treba ugotoviti naše možnosti na tržišču v naslednjem srednjeročnem obdobju in sicer za skupino izdelkov; kako je bilo v preteklem obdobju, kakšen je plan za naslednje srednjeročno obdobje in kakšna je rast.

Program razvoja proizvodov in tehnologije

Na tem področju bo potrebno razviti marketing planiranje izdelkov, ki bo temeljilo na kakovostnem proučevanju tržišča ter upoštevanju možnosti za uporabo znanstvenih in tehničnih dosežkov, proizvodnih možnosti in strokovni usposobljenosti kadrov.

Razvojni program vseh TOZD je prilagojen razvojni politiki DO, izpopolnitvi obstoječih proizvodov, opuščanju neustreznih proizvodov ter uvajanju novih proizvo-

dov. Ta razvojna politika upošteva zaokroževanje ustreznega programa s ciljem, da bi dosegli specializacijo, s tem, da bi vključevali potrebe tržišča in možnosti razvoja vseh TOZD in DO, glede na uvajanje novih proizvodov. Tako je dan tudi poudarek na že začetnem preusmerjanju proizvodnje, ki bo dobila v novem srednjeročnem planu še večji pomen.

Razvoj tehnologije bo šel v smeri večje rasti produktivnosti dela. Glavne vzroke za to je treba iskati prav v zaskrbljujočem pomanjkanju kadrov, zlasti kadrov s področja čevlarskih poklicev.

Opredelitev rasti fizičnega obsega proizvodnje

Na podlagi analize ugotovimo, kakšne so potrebe tržišča. Na podlagi teh analiz in na podlagi razpoložljivih zmogljivosti načrtujemo fizični obseg proizvodnje:

Obseg proizvodnje upošteva tudi postopno vključevanje novih proizvodov. Za uresničevanje planiranega obsega proizvodnje so ob obstoječih proizvodnih zmogljivostih načrtovane še naložbe v nove investicije v smislu opredelitve razvojnih usmeritev. Za uspešno realizacijo planiranega obsega proizvodnje so upoštevani tudi ustrezni kadri, možnosti za oskrbo reprodukcijskega materiala, ipd.

Investicijska vlaganja

Temeljne organizacije, združene v delovno organizacijo, ki so med seboj neposredno povezane v procesu proizvo-

dogovarjamo se – dogovorili smo se

nim centrom in industrijsko cono.

– Alpina, tovarna obutve Ziri se obvezuje sama zgraditi del industrijske ceste, ko bo ta potrebna za industrijsko cono in Alpino.

Prav tako gre ta investicija pod enakodelno investiranje. Morebitne razlike pa investitorji po sporazumu poravnajo med seboj.

O povečanju stroškov pri izdelavi instalacijskih načrtov za skladišče gotovih izdelkov je prav tako govoril Rajko Šubič:

Po oceni stroškov za izdelavo instalacijskih načrtov za skladišče gotovih izdelkov je bilo predvideno 300.000.– din. Navedeno vsoto je DS TOZD Obutve in TOZD Prodaja že odobril.

Pri zbiranju ponudb za izdelavo instalacijskih načrtov za skladišče gotovih izdelkov pa je ponujena cena večja od prvotno planirane za 220.000.– din. Za to vsoto pa je potrebno sprejeti dodatni sklep, oziroma odobriti dodatna finančna sredstva.

Delavski svet je tudi sprejel ustrezen sklep.

Ob koncu je delavski svet sprejel še sklep, da se zaradi kratkih rokov moramo odločiti, da bomo oktobra delali v dopoldanski izmeni po 8 ur ob vseh sobotah.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Dopisujte v glasilo

vodnje in reprodukcije, določajo medsebojne obveznosti glede na načrtovanje obsega proizvodnje, usklajevanje planov po asortimentu in obsegu, delitvi dela znotraj delovne organizacije v smeri uresničevanja planiranega obsega proizvodnje, presojanje upravičenosti začetnih investicij s stališča celotne OZD.

Na podlagi načrtovanega obsega proizvodnje in analize izkoriščenosti proizvodnih kapacitet se v smernicah za pripravo plana ugotovijo potrebe za važnejše investicijske naložbe.

Na podlagi predvidenega skupnega prihodka in njegove delitve prikazujemo tudi vire financiranja, ki so: lastna sredstva, krediti, združena sredstva.

Oskrba proizvodnje

Ko načrtujemo fizični obseg proizvodnje, opredeljujemo tudi plan materialnih potreb. Od dejanskih možnosti pravočasne oskrbljenosti proizvodnje z reprodukcijskim materialom in kooperantskimi deli je v pretežni meri odvisna stopnja izpolnjevanja načrtovanega obsega proizvodnje, zaradi pomembnosti in soodvisnosti izpolnjevanja sprejetih planiranih obveznosti naše proizvodnje.

Zaposlovanje in kadrovska politika

Kapacitete organizacije združenega dela opredeljujemo s kapacitetami gospodarskih investicij in kadrov, ki v ustrezni povezavi omogočajo uresničevanje načrtovanega proizvodnega programa. Poleg s smernicami začrtanih investicijskih vlaganj opredeljujemo tudi okvirni obseg potreb-

nih kadrov. Ko predvidevamo možnosti zaposlitve novih delavcev, moramo upoštevati že v razvojnih možnostih opredeljeno dejstvo, da priliva delavcev s področja sedeža delovne organizacije ne bo, oz. ne bo zadosten niti za nadomestitev izpada delovne sile. Lahko pričakujemo, da bo priliv iz šol neznaten, zlasti tehničnega kadra, glavne možnosti prevoza delavcev na delo so izčrpane.

Organizirali bomo proizvodnjo v manj razvitih področjih in tam zaposlili odvečne delavce. Vsem delavcem iz temeljnih organizacij združenega dela bo potrebno reševati stanovanjska vprašanja, še izboljšati prehrano med delom in jim omogočiti športno in rekreativno dejavnost.

S planom bo treba točno določiti možnosti za zaposlitev novih delavcev, posebno še tisto vrsto delavcev, ki jih največ manjka. Treba bo uvajati tudi spodbudnejše nagajevanje, ki bo preko ekonomske zainteresiranosti omogočalo ustrezni osebni dohodek, izboljšanje razmer delovnega okolja in omogočanje raznih drugih oblik ugodnosti, ki spodbudno vplivajo na zaposlovanje v TOZD oziroma delovni organizaciji.

Samoupravna organiziranost in obveščanje delavcev

Na podlagi proučevanja delovnosti sistema samoupravne organiziranosti in ustreznosti sedanjega informiranja delavcev bo treba:

Vsebinsko bodo analizirani vsi sprejeti samoupravni splošni akti in na osnovi ugotovljenih pomanjkljivosti ustrezno dopolnjeni, na novo bodo

urejena posamezna, do sedaj še neobdelana področja:

Po samoupravni poti naj bi TOZD v okviru delovne organizacije Alpina postala obrat na Colu in kooperant VIKO Varaždin.

Ob rednih informacijah, ki jih prinaša mesečno glasilo »Delo-življenje« in informatorji, ki izhajajo po potrebi, bo treba razviti tudi druge vrste informiranja.

Izvedena bo analiza uspešnosti delovanja samoupravne organiziranosti od samoupravnih delovnih skupin in organov upravljanja do zbora delavcev, na osnovi rezultatov te raziskave bo izdelan program za uvajanje sprememb in dopolnitev ter tako vpeljan poglobljen sistem demokratičnega samoupravnega odločanja delavcev o njihovem delu in doseženih rezultatih.

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita

Se bolj izpopolniti sistem organiziranosti splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter zagotoviti široko družbeno aktivnost za uresničevanje obrambnih priprav.

Projekcija dohodka in njegova globalna delitev po namenu uporabe

Glede na skupne interese in potrebe združenih delavcev v smernicah opredeljujemo tudi razporejanje najprej celotnega prihodka, nato dohodka in še čistega dohodka.

Pri delitvi celotnega prihodka je najvažnejše načrtovati hitrost rasti materialnih stroškov, ki najbistveneje vplivajo na višino ustvarjenega dohodka.

Natančneje bomo v smernicah opredelili zlasti delitev čistega dohodka na:

– na sredstva za OD, za kar bodo osnove in merila za ugotavljanje višine sredstev osebnih dohodkov podana v planskih dokumentih. V načrtovani višini sredstev osebnih dohodkov bo upoštevano izboljšanje proizvodnosti. Če pa delavci v TOZD racionalizirajo svoje delo z zmanjšanjem števila planiranih delavcev, nižjo porabo materiala, uspešnim zagotavljanjem in gospodarjenjem z akumuliranimi sredstvi ipd. in že pri tem v celoti uresničijo svoje, s planom postavljene naloge, se planirana sredstva osebnih dohodkov ustrezno dinamično prilagajajo glede na ugotovljene delovne prispevke delavcev in dosežene rezultate TOZD;

– na sredstva skupne porabe, ki jih bomo oblikovali v taki višini, da se bo pokrivalo regresne zneske delavcem, ki gredo v breme skupne porabe, financirali reševanje stanovanjske problematike, financirali izgradnjo objektov, namenjenih za rekreacijo delavcev, ipd.

– na sredstva za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela v TOZD. S temi sredstvi se bo financiralo predvsem investicijska vlaganja, s katerimi se bodo praviloma povečevale proizvodne zmogljivosti, izboljševale delovne razmere, večala produktivnost dela, manjšali stroški za enoto proizvoda, itd.

– na sredstva rezerv, ki so z zakonom določena.

To so nekatere osnove, na podlagi katerih naj bi načrtovali. Kako bo v praksi? Prav gotovo se bo moralo vključiti čimveč delavcev in po svojih močeh prispevati k čim boljšemu planu.

Tone ENIKO

dogovarjamo se – dogovorili smo se*(Nadaljevanje s 3. strani)***15. redna seja komisije za delovna razmerja – TOZD Obutev Žiri (6. 9. 1979)**

Komisija je sklenila, da vodja splošno kadrovske službe in vodja TOZD opravita razgovor s prosilkami za sklenitev delovnega razmerja v obratu Col in njeni podružnici na Črnem vrhu. Na podlagi njunega poročila bo komisija o prosilkah za sklenitev delovnega razmerja sklepala poimensko na prihodnji seji. Na prosto delovno opravilo 5513 – vzdrževanje strojev v oddelku, je komisija razporedila Janka Rupnika, KV strojnega ključavničarja. Na delovno opravilo 5512, ki je bilo izpraznjeno s prerazporeditvijo Janka Rupnika, je komisija razporedila Rada Burnika, Trebija 17, ki je bil sprejet v delovno razmerje. Srečko Žibert, električar, je razporejen na delovno opravilo 5543 – odpravljanje električnih napak II. Komisija je pregledala prošnje za sklenitev delovnega raz-

merja in o njih ustrezno sklepala. Prav tako so pregledali in ustrezno rešili izjave za prenehanje delovnega razmerja. Na predlog vodje oddelka je bil Viktor Poljanšek razporejen na delovno opravilo 6302 – kontrola polizdelkov I v sekalnici, Marta Filipič, čistilka, se prerazporedi v proizvodni oddelek, brž ko se najde delavko za razporeditev na delovno opravilo 5562 – čiščenje prostorov.

Komisija je sklenila, da se udeležencem zvezne šuštarjade odobri 2 dni izrednega plačnega dopusta. Vloga delavk Irme Kristan, Sonje Ušeničnik za dopoldansko delo je rešena negativno. Mariji Zupan se odobri izredni plačani dopust od 8. 9. 1979 do 18. 9. 1979 za spremljanje otroka v otroško zdravilišče Novigrad.

Marija Rudolf je opravila poskusno dobo in se sprejme v delovno razmerje za nedoločen čas. Delavki Franci Bogataj se odobri prehod iz TOZD Obutev Žiri v TOZD Obutev Gorenja vas.

oddelka 620 in Mira Mur na delovno opravilo 4234 – obračun OD I v oddelku 620.

Komisija je pregledala prošnje za sklenitev delovnega razmerja in o njih sklepala v skladu s prostimi delovnimi opravili.

Komisija je sklenila, da se delavca, ki sta se vrnila s službenja vojaškega roka razpo-

redita na delovna opravila, in sicer Miroslav Kavčič za opravljanje delovnih nalog 2401 – organizacija poslovanja za tehnični sektor, Daniel Vehar za opravljanje nalog 2201 – reševanje pravnih vprašanj I. Komisija je še sklenila, da ne more sprejeti odpovedi sklenitve delovnega razmerja Irme Pintar, dokler le-ta ne povrne stroškov izobraževanja.

TOZD Obutev Gorenja vas**Delavski svet TOZD Obutev Gorenja vas, 5. 9. 1979**

Gradivo za sejo in tudi sklepi so bili podobni kot na drugih delavskih svetih.

8. redna seja komisije za delovna razmerja TOZD Obutev Gorenja vas (3. 8. 1979)

Sprejet je bil sklep, da se ponovno objavi prosto delovno

opravilo »samostojno vzdrževanje strojev v oddelku«, objavi se tudi prosto delovno opravilo »nočni čuvaj«. Komisija je obravnavala in rešila prošnje za sklenitev delovnega razmerja ter imenovala komisijo za spremljanje poskusnega dela. Razpravljala je tudi o izjavah za prenehanje delovnega razmerja ter jih ustrezno rešila.

TOZD Plastika**Delavski svet TOZD Plastika, 6. 9. 1979:**

Delavski svet je razpravljal o podobnih vprašanjih kot delavski svet TOZD Obutev Žiri. Tudi sklepi so bili podobni.

Jože Štucin je med drugim predlagal, da bi nabavili samopostrežni avtomat za preskrbo s hladnimi ter toplimi napitki v času malic, tehnoloških odmorov ter za splošno osvežitev med delovnikom. Primeren bi bil model 800-IN-25-07 proizvajalca Đuro Đaković, ki ga izdeluje po licenci

firme Wittenborg. Cena samopostrežnega avtomata je 115.000,- din ter montaža okrog 800,- din, kar znaša skupaj 115.800,- din.

Delavski svet se je strinjal s tem predlogom in sprejel sklep, da se kupi omenjeni aparat.

Nabavna služba naj poišče najboljšega ponudnika in s pogodbo zagotovi ustrezen servis.

Prav tako je delavski svet sprejel sklep, da zaradi izredno kratkih rokov dela dopoldanske izmena po 8 ur ob vseh sobotah v oktobru.

Delovna skupnost skupnih služb**Delavski svet Delovne skupnosti skupnih služb, 6. 9. 1979**

Delavski svet je razpravljal o podobnih vprašanjih kot drugi delavski sveti, tudi sklepi so bili podobni.

15. redna seja komisije za delovna razmerja – DSSS 17. 9. 1979

Komisija je sklepala o naslednjih vprašanjih: delovno opravilo »pomočnik pri skladiščenju« je prosto za določen čas. Razporeditev pozikšajo rešiti znotraj oddelka. Sprejet je bil predlog tehničnega sektorja za prerazporeditev Marije Kavčič 1372

na delovno opravilo 5227 – priprava vzorcev, Ivanke Jereb 1645 na delovno opravilo 5228 – šivanje vzorcev, Marte Mole na delovno opravilo 5228 – šivanje vzorcev ter opravljanje del na pripravi in zakavičenju in Andreja Poljanška na delovno opravilo 5226 – prirojevanje vzorcev.

V finančno-računovodskem sektorju je komisija izvršila sledeče razporeditve: Anka Jereb na delovno opravilo 4220 – vodenje obratovnega knjigovodstva, Frančiška Možina na delovno opravilo 4221 – obratovno knjigovodstvo, Nataša Demšar na delovno opravilo 4222 – knjigovodstvo

TOZD Prodaja**Delavski svet TOZD Prodaja, 7. 9. 1979**

Delavski svet je razpravljal o podobnih vprašanjih kot drugi delavski sveti, zato so bili tudi sklepi podobni.

Mimo tega pa je delavski svet razpravljal tudi o poroči-

lu komisije za delitev sredstev sklada skupne porabe in nekaterih prošnjah delavcev.

V nadaljevanju se je delavski svet potrdil nekatere kadrovske rešitve v prodajalnah v Zemunu in Ljubljani.

Delavski svet delovne organizacije**Delavski svet delovne organizacije, 7. 9. 1979**

je med drugim dopolnil štab enot civilne zaštite in potrdil sklepe odbora za izobraževanje.

7. REDNA SEJA DISCIPLINSKE KOMISIJE, DNE 10. IN 11. 9. 1979

Disciplinska komisija je na svoji seji obravnavala 10 primerov domnevnih kršitev delovnih obveznosti. Izrekla je 4 opomine, en javni opomin in en ukrep prenehanja delovnega razmerja. V dveh primerih je komisija ugotovila, da delavca nista kršila delovnih obveznosti in je sprejela sklep o ustavitvi postopka. Disci-

plinski ukrep ni bil izrečen tudi dvema delavcema, ki sta sicer kršila delovno obveznost, vendar njune kršitve sorazmerno malo vplivajo na interese temeljne organizacije, že sam disciplinski postopek pa je dovolj vzgojno vplival na delavca, da ne bosta več ponavljala podobnih kršitev.

Opomine je komisija izrekla zaradi neopravičenega izostanka z dela in zamud na delo.

Javni opomin je izrekla Janezu Trevnu zaradi neopravičenega izostanka z dela, ukrep prenehanja delovnega razmerja pa Stanislavu Jesenku, prav tako zaradi neopravičenih izostankov z dela.

**Dopisujte
v glasilo**

[illegible]

nekaterih največ zaradi tega, ker je take črke možno dobiti v letasetih oziroma scriptah (črke na prozornem papirju in pripravljene za ročni tisk).

Take črke uporabljamo v zadnjem času skoraj povsod in v vseh domačih in inozemskih projektih, na vseh kovinskih formah za vlijvanje smučarskih čevljev, na vseh ostalih kovinskih žigih za inozemske in domače potrebe. Te črke so že toliko v uporabi, da bi imeli ogromne stroške, če bi jih hoteli spremeniti.

Marjana Vodovnik iz patentne pisarne v Ljubljani pravi, da lahko ostanemo pri teh črkah brez ponovne registracije, ker stilistično med obema oblikama črk ni nobene bistvene razlike. Svetuje nam pa, naj tisto obliko črk, za katero se bomo odločili, povsod in stalno uporabljamo. Zaščitni znak je bil na začetku obdan z napisom: Alpina Žiri Made in Jugoslavia. Kasneje je bil večkrat

BLAGOVNA
PROIZVODNJA

Proizvodnja, ki je namenjena prodaji. Blagovna proizvodnja se je postopoma razvila iz narvalne proizvodnje, to je proizvodnje, ki je zadovoljevala izključno potrebe proizvajalcev in njihovih družin.

Blagovna proizvodnja je nastala kot rezultat izpopolnjevanja orodja za delo, ki je omogočilo povečanje proizvodnje nad potrebami proizvajalcev in vzpodbujalo vse večjo delitev dela, s tem pa tudi hitro širjenje trgovine. Dosedanji zgodovinski razvoj blagovnega gospodarstva pozna tri oblike: enostavno blagovno proizvodnjo, kapitalistično bla-

spreminjan, včasih tudi na avtorjevo željo. V Zborniku ga je uporabljal v kvadratu. Registriran pa je v vseh deželah, tudi v Jugoslaviji, brez kvadrata in brez kakršnihkoli črk.

Na podlagi vseh ugotovljenih dejstev predlagam, da bi v bodoče zaščitni znak in zaščitna znamka izgledala takole:

V primeru, da ima kdo drugačen in boljši predlog, ga prosim, da me obišče, ali pa naj svoj predlog pošlje na uredništvo našega časopisa.

Isto velja tudi za barvo. Če imate kakšne predloge, se oglasite.

Loize Kopáč

alpina

govno proizvodnjo in socialistično blagovno proizvodnjo.

skem področju in v določenem času. To pomeni, da širši pomen tržišča, poleg kvantitete in kvalitete celotne ponudbe in povpraševanja po blagu, obsega tudi razvitost prometa, razvitost in organizacijo trgovinskih organizacij, razvitost informativne dejavnosti, organizacijo in učinkovitost plačilnega prometa, svobodo gibanja blaga ind.

V ožjem smislu je tržišče osredotočenost ponudbe in povpraševanja na enem mestu ali na mestu samem, kjer je organizirano srečanje kupcev in prodajalcev blaga. Za delovanje tržišča sta, kar zadeva oblikovanje tržne cene, posebno pomembna stopnja in značaj konkurence, na tržišče pa lahko precej vpliva s svojimi ukrepi tudi država (s predpisovanjem minimalnih in maksimalnih cen npr.)

ZAVAROVANJE

Prostovoljna ali z zakonom predpisana udeležba pri ustvarjenju posebnih denarnih skladov, iz katerih se zavarovancem (fizičnim in pravnim osebam) zagotavlja nadomestilo premoženjske ali nepremoženjske škode, ki nastane zaradi elementarnih nesreč, požara, prometnih nezgod, smrti itd.

Zavarovanje temelji na vzajemnosti, kar omogoča, da veliko število zavarovancev s plačevanjem relativno majhnih zneskov (premij) ustvari dovolj močne sklade zavarovanja, ki lahko nadomestijo (pokrijejo) tudi veliko škodo.

TRŽIŠČE

V širšem smislu je to celota in splet obsega, strukture in kvalitete ponudbe in povpraševanja, kot tudi pogojev, ki opredeljujejo intenzivnost in možnost stikanja ponudbe in povpraševanja, kar oblikuje ceno na določenem gospodar-

Naše skladišče sedaj

alpina

V izdaji Zbornika, v določenih primerih pa že prej, so začeli nekateri uporabljati močnejše, nižje in debelejše črke in to po mišljenju

Kako ustvarjamo

V Novi Gorici odprta prenovljena prodajalna

V Novi Gorici smo 24. avgusta odprli novo, lepo preurejeno prodajalno.

Spet nov podvig naše skupine za adaptacije, ki je v rekordnem času opravila veliko dela.

Prodajalke, s poslovođkinjo na čelu, so dan pred tem in tudi ponoči mrzlično pripravljale vse potrebno za odprtje prodajalne.

Prav zanimivo je bilo čakati in opazovati mimoidoče, ki so

celo v Italiji. Seveda je vprašanje, če se to vedno izplača. Za tiste, ki strmiijo za modo, pa cena ne igra vloge.

Izkoristili smo priložnost in povprašali tudi predstavnike občine, kaj menijo o ponudbi Alpininih čevljev. Izvedeli smo, da ima baje Peko boljši izbor, kar pa je seveda odvisno spet od zahtevnosti kupcev. V Novi Gorici se že razvijajo tudi športni centri, tako da je za to področje zanimiva tudi

Petra Zavrtanik — naš drugi kupec

športna obutev. Sicer pa v Novi Gorici menijo, da je Alpina solidna tovarna, s katero lepo sodelujejo, kar velja zlasti za prodajalno.

Dajmo sedaj besedo še poslovođji Stanislavi Rožič: »No, moram reči, da je prodajalna zelo lepo, zlasti pa funkcionalno urejena. Vse smo kar zadovoljne, saj kaže, da bomo s tem razporedom manj utrujene in da se bo promet tudi povečal. Radi bi še, da odgovorni dostavijo vse tiste drobne stvari, ki v prodajalno sodijo, ker brez tega tudi ne gre. Pa še

na nekaj bi spomnila: morda bi bilo koristno, da bi Alpina, ki lahko izdeluje predmete iz plastične mase, izdelala in razdelila po trgovinah reklamne žlice.«

No, prodajalke, izgleda, pa delijo mnenje s poslovođkinjo. Na koncu še, kot se spodobi, spominski posnetek z otvoritve, in morda za vas še informacijo: V prodajalni v Novi Gorici delajo Stanislava Rožič, poslovođkinja, Nives Beltram, Sonja Simoneti, Sonja Trampuš in Anita Pelicon.

Jožica Hrast — prvi naš kupec

radovedno pogledovali skozi izložbena okna, kdaj neki se bodo odprla vrata in si bodo kaj kupili ali vsaj ogledali.

Kakšen ugled uživa naša tovarna, kaže dejstvo, da se je otvoritve udeležil sam predsednik skupščine občine Nova Gorica Jože Šušmelj.

Kakor je navada, so prodajalke takoj po otvoritvi začele z običajno prodajo, le s to razliko, da prvi trije kupci dobijo obutev zastonj.

Veliko in prijetno je bilo presenečenje, ki so ga doživeli naši prvi kupci. Zato smo jih tudi povprašali, kaj menijo o naših čevljih, o izboru...

Jožica Hrast: »Ne izbiram posebno prodajalne, kjer kupujem. Važno je le, da dobim pravo obutev. Včasih kupujem v Peku, včasih v Alpini.

Menim, da je pri čevljih izredno važno, da sodelujejo dobri modelirji, kar pritegne tudi kupce.

Petra Zavrtanik: »Mislim, da je izbira pri vas kar pestra. Vendar mi kupci kombinirano kupujemo pri vas ali tudi pri drugih tovarnah, morda kdo

Na otvoritvi je bil tudi predsednik SO Nova Gorica Jože Šušmelj

Kako ustvarjamo

Od 10. – 15. septembra je bila v Kranjski gori poslovodska konferenca. Kakor že vsa zadnja leta, poslovodje tudi letos izbirajo in naročajo obutev v treh skupinah, ki jih vodijo vodje rajonov, oziroma strokovnjaki iz TOZD Prodaja.

Povprašali smo nekaj poslovodij, kaj menijo o letošnji kolekciji, pogovorili pa smo se tudi z vodjo rajona za Slovenijo Ivo Sobočan, vodjo programa lažike obutve Tonetom Klemenčičem, vodjo maloprodajne mreže Ivanom Capudrom in vodjo TOZD Prodaja Tomažem Koširjem.

O značilnostih letošnje kolekcije, oziroma kolekcije za pomlad-poletje 1980 je spregovoril vodja programa lahke obutve Tone Klemenčič: »Prav gotovo so to sandali z jermenčki. Pete so visoke in konusno oblikovane. Močno je poudarjena sandala za mlajše ljudi in športni karakter obutve.

Seveda so tu še tudi nizke pete ravnih oblik.

Mislím, da lahko trdim, da je naša kolekcija usklajena z modo. To dosežemo s stalnimi stiki z inozemskimi kreatorji, spremljanjem modnih revij in neposredno sodelovanje tujega modelirja. Tudi sejám v Milanu, ki širše prikaže vse, kar bo verjetno prišlo v poštev, je ena izmed orientacij. Dokončno sodbo o bodoči kolekciji bomo lahko dali po sejmu v Düsseldorfu, ki ponavadi prikaže tisto, kar bo v prodaji. Menim, da smo se mi 90 procentno približali temu.

No, od materialov bo iskan velur in tudi boks, seveda pa tudi kvalitetno umetno usnje, zlasti zaradi cen.

Barva je lila, rumena, črna, beige. Zanimiva je tudi kombinacija različnih barv in materialov, najrazličnejših kontrastov, ali pa velur in boks v isti barvi.

daj pa je poudarjena organizacija dela v samih prodajalnah.

Kar zadeva TOZD Prodaja in maloprodajno mrežo

S poslovodske konference

Seveda smo izkoristili priložnost in omenjene tovariše povprašali še kaj več; na primer kako so zadovoljni z organizacijo same konference, kakšne načrte imajo in podobno.

Vodja TOZD Prodaja Tomaž Koširja smo povprašali, kaj meni o organizaciji TOZD Prodaja:

»Če ocenjujemo organizacijo, ki smo jo postavili nekaj let nazaj, mislim, da lahko trdim, da se je kar obnesla. Tedaj je poleg same organizacije bilo ključno vprašanje dobiti prave ljudi za določena delovna mesta. Mislim, da je to kar uspelo. Največ smo verjetno dosegli z uvedbo vodij programov in vodij rajonov. Izredno pomembno je, da imamo neprestano stike z zunanjim svetom, hkrati pa da izberemo pravi model, da smotno spremljamo pripravo kolekcije in da ne zanemarjamo stikov z maloprodajo.

Problem, ki se pojavlja, je na primer dokup tuje obutve. Vemo, da so naše zmogljivosti omejene in da bo moral biti dokup večji. Leta pa je trenutno preslabo organiziran, saj je organizacijsko vezan le na enega referenta, tako da je posel težko obvladovati.

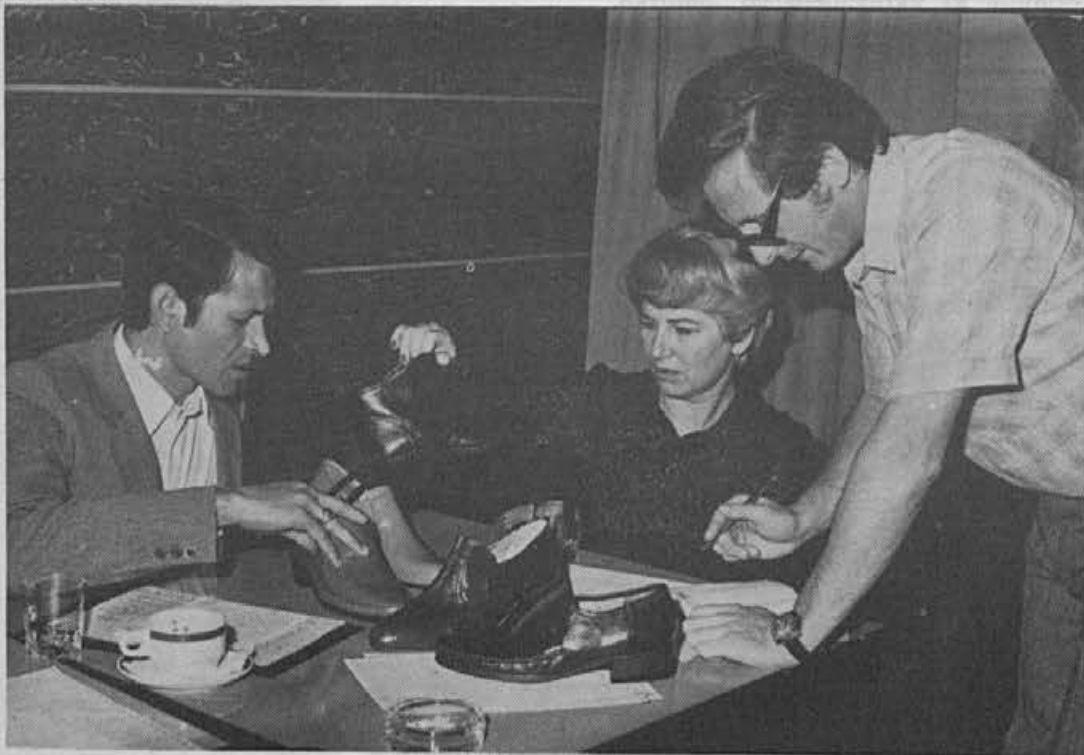
Tudi v ostalem delu tozda se pojavlja predvsem kadrovski problem.

No, kot sem že omenil, močan korak je bil brez dvoma postavitev vodij rajonov, kar se je odlično obneslo. V začetku so se leti predvsem ukvarjali z novim sistemom obračunavanja v prodajalnah, se-

pa mislim, da bo treba razširiti naš prodajni asortiman, poleg tega pa v krajih in prodajalnah, kjer so za to možnosti, dopolniti z ostalo opremo (na primer športno obutev s športno (Nadaljevanje na 8. strani)

Milanka Vezmar iz Kragujevca: »Na našem področju vedno več prodamo modne obutve. Višek letošnjega izbora po mojem pomeni obutev Petöfi.

Tudi obutev, ki nekoliko spominja na kavbojsko obutev bo v redu šla, rjava barva prav tako. Tudi izbor moške obutve je zadosti širok. Zanimivi so tudi modeli iz umetnih materialov, zlasti kar zadeva cene.«

Iso Mandarić iz Mostarja: »Tudi za Mostar velja, da več prodamo modne obutve, delavske zelo malo. Barva je zanimiva črna in rjava. Kot enega izmed favoritov izdajam čevlji za mladino firme Avala iz Novega Sada.

Naj še omenim, da sem z organizacijo konference zadovoljen in upam, da bodo tudi rezultati temu primerni.«

• Kako ustvarjamo •

Danica Klepej, poslovodkinja iz Celja pravi, da je z letošnjim izborom kar zadovoljna. Posebej je izpostavila čevlji art. 9402 1, ki bo po njenem mnenju pomenil višek letošnje ponudbe.

»Mislim, da bo ta model letos zelo uspešen. Lila ali črna barva, sta prav gotovo zelo ustrezni in letos zelo moderni. Kar zadeva našo prodajalno v Celju menim, da bodo ti čevlji šli dobro v prodajo.

Letos, na primer, smo bolj prodajali čevlje s korkom, bolj kot na primer obutev Berta.

No, če že vprašujete, v Celju prodamo še tudi nekaj druge obutve, na primer delavske, vendar se to počasi zmanjšuje.«

opremo). Seveda, spet bodo kadrovski problemi.

Ce ocenjujemo konferenco, menim, da velja omeniti naslednje: Pomoč manekenk pri naročanju je nesporna; delo konference po rajonih, ki vključujejo po dvajset prodajaln, z vodjem rajona na čelu, je prav tako koristno.«

In kako bo z novimi prodajalnami?

»Dosedaj smo več skrbi posvečali obnovitvam, kar je že pokazalo določene rezultate. Je pa seveda jasno, da se bomo morali tudi širiti, za to pa bo potrebno voditi tudi načrtno politiko.

Na vsak način pa poudarjam – treba se bo dogovoriti o proizvodnem programu, zlasti koliko lahko naročimo, koliko lahko izde-

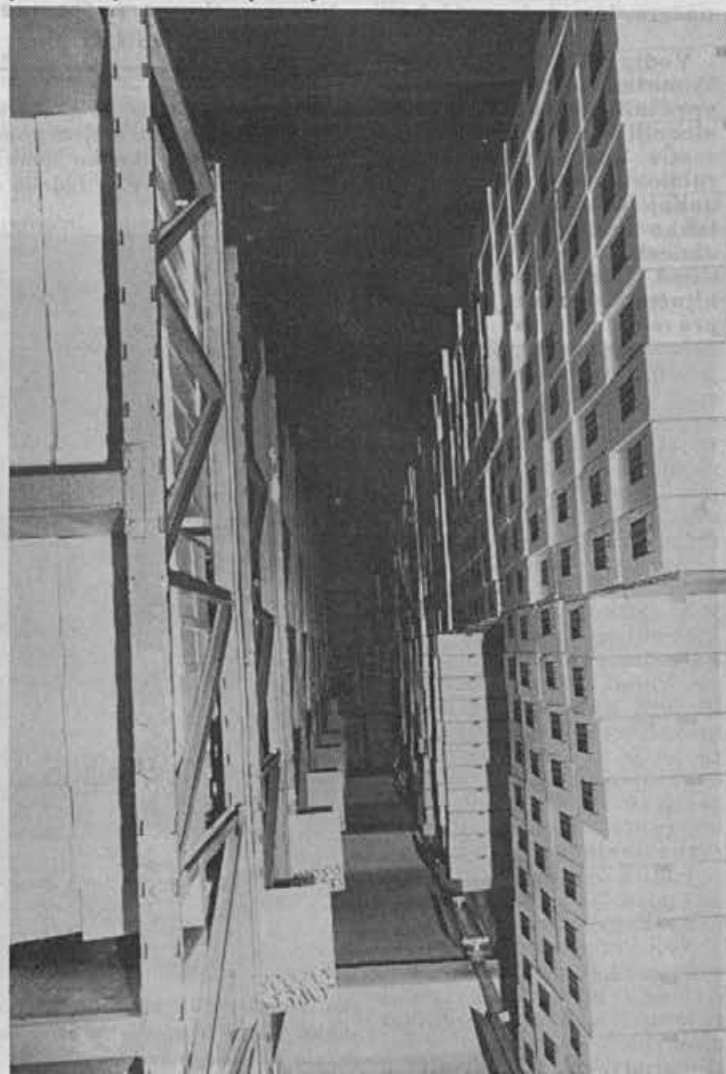

Vodja rajona za Slovenijo Iva Sobočan pa je povedala nekaj o predispozicijah slabo idočih artiklov: »Tu velja omeniti nov način popisovanja neidoče obutve. Ta popis bomo odslej opravljali že sredi sezone in tedaj bodo v prodajalnah morali ugotoviti, katera obutev ne gre v prodajo in jo lahko dajo na razpolago drugim. Menim, da bo to zmanjšalo nepotrebne zaloge, hkrati pa povečalo promet v posameznih prodajalnah.«

Viktor Glavina iz Čakovca: »Mislim, da bo višek prodaje na našem okolju ženski nizki čevlji. Sicer pa menim, da so modeli zelo v redu, le barve so preveč ekstravagantne.

Verjetno bomo standardno dobro prodajali tudi mokasine; letos smo na primer kar dobro prodajali »špagarice«, tako da je včasih problem zadostnih zalog te obutve.«

Takole so natrpana naša skladišča

Kako ustvarjamo

lamo. Ali podrobneje; vedeti moramo, koliko lahke obutve za maloprodajno mrežo, koliko za izvoz in koliko za prodajo na debelo. Prav tako kako bo s športno obutvijo.

In kako bo na naše odločitve vplivala bližajoča se olimpiada v Sarajevu?

»Vemo, da je domača prodaja bolj rentabilna. V izvoz naj ne bi šlo več kot polovica obutve. Ob tem menim, da je tekaška obutev manj zanimiva. Zelo resno pa moramo razvijati čevlje za alpsko smučanje — pancerje — tudi v pogledu prodaje.

Z večjimi serijami bomo dosegli tudi ugodnejše cene in tudi večjo konkurenčnost. Že sedaj sodim, da naši smučarski čevlji niso dragi. Tako je za nas olimpiada močna spodbuda, ki jo moramo upoštevati in izkoristiti, nikakor pa se ne smemo »zacementirati« na sedanjih osnovah.

Vodja maloprodajne mreže Ivan Capuder pa je povedal:

»Nedvomno je direktna koordinacija vodij rajonov v nekakšnem »kolegiju« tozda zelo koristna.

Manekenka mnogo pomaga pri izbiri

Kar zadeva organizacijo konference pa bi veljalo razmisliti, da bi z morebitnim širjenjem mreže organizirali štiri rajone, s tem, da bi del konference lahko potekal tudi v različnih krajih, kar bi zmanjšalo stroške, po drugi strani pa približalo interese prodajal. No, sedaj je delo po skupinah zelo v redu, tudi zato, ker lahko sodelujejo člani ožje komisije in drugi strokovnjaki iz Alpine.

Zelo važna je tudi napoved prodaje v povezavi s pregledom zalog, kar omogoča spremljanje zalog in smotrno naročanje. Tudi v

pogledu predispozicij smo z novim načinom, to je uvedbo popisa sredi sezone, napredovali.

To omogoča, da lahko druge prodajalne pravčasno prodajo tisto obutev, ki morda ne gre dobro v prodajo.

Znotraj temeljne organizacije smo z vodji rajonov poskušali izboljšati kvaliteto strežbe, oziroma organizacijo dela v sami prodajalni. To se je že pokazalo kot dobro in promet se je povečal.

Se nekaj bi omenil: to je sodelovanje s prodajalnami. Doslej smo običajno

prodajalne obiskovali bolj načelno, protokolarno. Z uvedbo vodij rajonov, pa so ti stiki bolj organizacijske narave, dosežen je večji stik z vsemi prodajalci in vodje rajonov so nekakšni pospeševalci prodaje.

Za uspešno sodelovanje pa bo nedvomno potrebno razširiti vpliv samoupravnih delovnih skupin, kar naj bi na eni strani pospešili s pomočjo informacijske službe, na drugi strani pa s sodelovanjem sindikalne organizacije, kar bo pripomoglo tudi k boljšemu reševanju drugih vprašanj.

S poslovske konference

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

RAZGOVOR ZA UREDNIKOVO MIZO

Na temo **KAKO BOMO NAČRTOVALI KADROVSKA VPRAŠANJA**. V razgovoru so sodelovali: Jaka BOGATAJ — vodja TOZD Obutev Žiri, Jože ŠTUCIN, vodja TOZD Plastika Žiri, Tomaž KOŠIR — VODJA TOZD Prodaja Žiri, Vinko BOGATAJ — vodja TOZD Obutev Gorenja vas in Marta MLINAR, vodja splošno-kadrovske službe. Razgovor je vodil Nejko PODOBNIK, zapiske je pripravila Anuška KAVČIČ.

1. Ste predstavnik največje temeljne organizacije v Alpini. Kakšni problemi se pri vas kažejo v zvezi s kadri in kako nameravate te stvari reševati v prihodnje?

Jaka BOGATAJ:

Naloge, ki jih postavljamo s planom za poslovno leto, so iz leta v leto težje. Pravo nasprotje je pa z delavci, ki jih je iz leta v leto manj.

Da pa ta dva dejavnika vsaj delno uskladimo, pa poskušamo reševati z nadurnim delom in delom v prostih sobotah in podobno.

Toda tako ne more iti v nedogled, zato je nujno, da pride do nekaterih sprememb. Iskati in vlagati bo treba v proste kapacitete tam, kjer je dovolj delovne sile, posebno pa še v izdelavo gornjih delov. Delavcev za delo v Žireh ni, zato je nujno, da jih od nekje pripeljemo.

Seveda pa to potegne za seboj stanovanjsko vprašanje in problem družbene prehrane, ki smo ga po zakonu dolžni rešiti za take delavce.

Če hočemo še naprej držati korak z ostalo konkurenco, je nujno, da namenimo več sredstev za stanovanjsko izgradnjo, gradnji samskih stanovanj, ne le individualnim gradnjam. Tako sodim, da bomo lažje dobili tudi manjkajoče delavce.

2. Vaša temeljna organizacija je glede na tehnologijo v Alpini z najmanjšo tradicijo. Kje so pri vas težave? Kje je po vašem mnenju še vzrok, da težje dosežemo naše cilje?

Jože ŠTUCIN:

Ce pogledamo izključno s kadrovskega stališča, potem je ta tradicija zelo važna, zato ker vemo, da pri nas gre za teamsko delo, treba je izdelati orodje, izvesti celoten proizvodni proces in hkrati doseči kvaliteto artiklov, in tukaj ima tradicija velik pomen v tem, da so ljudje, ki so zajeti v tej verigi sposobni, izkušeni predvsem s tehnične plati, tako, da lahko te izkušnje uporabijo v proizvodnji, da pride čimprej do realizacije — od orodja — do izdelka. Ker vemo, da je ravno naša industrija (čevlarska) precej zahtevna in od spremembe orodja oz. od začetka kreiranja nekega novega modela pa do realizacije — to je do končnega izdelka, je rok časovno zelo kratek in je nujno, da sodeluje ves team. Vemo, da je včasih problem tudi dobava materiala, na koncu koncev pa je znanje tisto, ki bi ga morali bolj spoštovati kot ga; in sicer praktično znanje, ki ga moramo vsak dan uporabljati.

Ce pride mlad strokovnjak, ni dovolj, da mu damo samo mesto, kjer bo delal, ampak mora biti voden in mislim, da moramo dati velik poudarek temu, kako bomo mlade ljudi tako vzgojili, da bodo čimbolj učinkoviti. Tudi izobraževanju ob delu bi morali dati večji poudarek. Nujno bi morali vzgojiti generacijo orodjarjev in generacijo plastičarjev.

Kaj to pomeni? To pomeni, da ni dovolj samo delavec, temveč strokovno usposobljen delavec, ki mora neposredno za strojem strokovno obvladati delo, ker stroji to zahtevajo. Če ne bomo imeli dobro strokovno usposobljenega delavca, dobrega orodjarja in tudi dobrega mojstra, potem nas bo to sčasoma teplo.

Koliko posameznih profilov delavcev bomo rabili v prihodnjem srednjeročnem obdobju? Lahko rečemo, da bomo morali usposobiti z rednim ali izrednim šolanjem približno še enkrat toliko orodjarjev kot jih imamo sedaj.

Ce primerjamo samo sorodne delovne organizacije, lahko ugotovimo, da je njihov strokovni team dosti močnejši kot je pri nas.

Seveda bomo morali tudi tehnološko pripravo, ki je za orodjarno izredno pomembna, izpopolniti in tudi tu napraviti korak naprej. Letos smo vpekljali prakso, da zapišemo, kar je sprememba in novosti, ker jih je v zadnjem času vedno več in bi tako lahko prišlo do raznih napak.

Poudaril pa bi, da se moramo orientirati tudi navzven, poskrbeti predvsem za polno izkoriščenost naših zmogljivosti; to je avtomatično povezano z zunanjim tržiščem. Tu se bo treba dogovarjati z našimi sorodnimi firmami, kaj bo kdo delal. Treba se bo specializirati. To je tehnološka delitev dela, v širšem smislu tudi komercialna delitev — tržna delitev dela.

Potrebno bo razmišljati, kaj vse se nam bi splačalo delati, čeprav nimamo še niti strojne opreme.

Mislim, da moramo kadre — tudi začetnike — dobro stimulirati že od začetka in na ravni ostalih delovnih organizacij v Žireh, sicer bodo ljudje odhajali.

Za sodelovanje z RPS plastike z ostalimi strokovnjaki menim, da imamo dobro osnovo, ker imamo — od kemijskega tehnika do magistra in je to za začetek zelo v redu.

Mislim pa, da je potrebno sodelovanju dati večji poudarek in ne more en človek napraviti vsega. Marsikaj je potrebno preizkusiti v proizvodnji in ne samo v laboratorijih.

Zato bo treba še pridobiti kemijske tehnike, strojne inženirje, ker vemo, da razvoj novega materiala zahteva orodje, pregledati na kakšen način bomo to izdelovali in pod kakšnimi pogoji. Tu je zopet poudarjeno teamsko delo in ne more biti prepuščeno enemu.

Nejko PODOBNIK:

Kakšne so po vašem mnenju sposobnosti ljudi, ki prihajajo iz raznih šol za teamsko delo, ki je v sodobni tehnologiji in organizaciji neobhodno?

Jože ŠTUCIN:

Prepričan sem, da strokovnjaki, ki pridejo iz raznih šol, pridejo v delovno organizacijo z določenimi oziri, češ (kaj bom delal, ali bom uspešen, ali bom kos nalogam, ki jih bom dobil) in to so naloge, ki jih začetnik še ne pozna, zato pa je vodenje novih kadrov zelo pomembno. Zavisi pa to tudi od posameznika, nekdo bo samoiniciativen in si sam iskal rešitve.

Menim, da je pripravništvo zelo važna faza začetka dela nekega strokovnjaka in bomo morali bolj razmišljati o tem, kdo bo temu dajal naloge in kako se bo istočasno še izobraževal. Določiti je treba režim, kako bomo pripravnike vodili, da ne bodo prepuščeni sami sebi. Pomembno je torej predvsem prenašanje izkušenj strokovnjakov na te ljudi.

3. Tudi v prodajni mreži in v celotni temeljni organizaciji prav gotovo tudi skrbimo za skladno zaposlovanje, primerno razporejanje in usposabljanje?

Kaj bi še kazalo upoštevati?

Tomaž KOŠIR:

Ce ocenjujemo kadrovsko problematiko v TOZD Prodaja, potem lahko rečemo, da je trenutno bolj pereča v strokovnih službah TOZD tu v Žireh kot pa v maloprodajni mreži.

Za kadrovske razmere v maloprodajni mreži je pomembno dejstvo, da so naše prodajalne praktično po vsej državi in to v glavnem v večjih krajih, zato se v maloprodajni mreži ne srečujemo s takšnim problemom pomanjkanja ljudi kot je to tu v Žireh. Delavcem v maloprodajni mreži po potrebi omogočamo strokovno usposabljanje, kriteriji za razporejanje na posamezna delovna opravila so izdelani, nagrajevanje smatram, da je stimulatívno, tako da v maloprodajni mreži glede teh vprašanj nekih posebej težkih problemov nimamo.

Nekoliko drugačna pa je stvar v strokovnih službah tozda Prodaje v Žireh.

Organizacija teh strokovnih služb, kot jo imamo danes, je bila postavljena nekako pred tremi leti. Takrat nam je bilo v glavnem uspelo dobiti tudi kadre skoraj za vsa sistemizirana delovna mesta. Kasneje je prišlo do določene spremembe. Odšlo je nekaj mlajših ljudi, iskali smo zamenjave. Ob tem pa lahko ugotavljamo,

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

da je ljudi dobiti vedno težje, pa ne samo zaradi splošnega pomanjkanja delavcev v Žireh, ampak tudi zato, ker Alpina v zadnjih letih zelo malo štipendira. Poglejte, pred desetimi leti je imela Alpina na srednjih, višjih in visokih šolah stalno vsaj 30, 40 štipendistov. Pa pogledajte po drugi strani, koliko štipendij je bilo razpisanih za leto 1979/80? Pri načrtovanju štipendij pač izhajamo iz dejstva, da so skoraj vsa delovna mesta zasedena, vendar pa ne bi smeli pozabljati na odhode v pokoj, pa na določeno fluktuacijo zaradi odhodov v drugo delovno organizacijo. Mislim, da tu delamo napako in da taka politika štipendiranja v zadnjih letih ni v redu.

Drug pereč problem pa je v tem, da ne znamo obdržati kadrov, ki jih imamo. Precej primerov je bilo v zadnjih letih, ko mlad človek, ki konča neko šolo, pride v službo v Alpino, opravi pripravniški staž, potem ostane morda še leto ali dve, da pridobi še nekaj prakse na določenem področju, nato pa odide v drugo delovno organizacijo. Skratka, v vseh teh primerih smo v človeka investirali s štipendijo in še potem v prvih letih službe, ko še ni mogel veliko prispevati. Takrat, ko pa tak človek pridobi tudi določene delovne izkušnje in bi lahko z delom več prispeval, pa zapusti delovno organizacijo. To je velik problem, ki ga doslej nismo uspeli rešiti, pa ga bomo morali, sicer se nam ne obeta nič dobrega. Vzrokov za tako odhajanje je več in bi lahko o njih na široko razpravljali, brez dvoma pa je eden od glavnih vzrokov v tem, da se tega problema premalo zavedamo in da premalo storimo za to, da bi ljudi vključili v delo in da bi jih skušali obdržati.

Vse prehitro slišimo, »če hoče, pa naj gre«. Pri tem pogosto gre za vzroke, ki bi jih lahko odpravili, če bi se le malo bolj zainteresirali in imeli malo pravilnejši odnos do kadrov. Ta problem je toliko bolj pereč zato, ker vemo, da na priliv kadrov v Žiri zaradi vrste vzrokov ne moremo računati, ampak da lahko računamo v glavnem na lastne sile.

4. Kaj vse bi bilo po vašem mnenju potrebno napraviti, da bi tudi v Gorenji vasi dolgoročno in zanesljivo uredili kadrovska vprašanja?

Vinko BOGATAJ:

Urejevanje kadrovskih vprašanj v TOZD Obutev Gorenja vas je malo težje, ker je to pač obrat, ki deluje izven matične delovne organizacije in stoji

na takem mestu, da je tudi gibanje zaposlovanja delavcev precejšnje.

Pred štirimi leti smo štipendirali tri čevljarke tehnike, danes pa nimamo nobenega. Vsi so se prekvalificirali in se zaposlili drugje, kjer jim ni treba delati z ljudmi, ker vemo, da je to delo zelo zahtevno.

Letos sta se z območja Gorenje vasi pri nas zaposlili dve delavki in to je bilo tudi vse. Prišlo je še sedem delavk iz bratskih republik, ki zaenkrat delajo v redu, če bo pri tem ostalo.

Za naprej se predvideva, da bi v dveh, treh letih lahko povečali naš obrat, s tem, ko bo rudnik urana v Žirovskem vrhu pričel delovati. Predvideno je, da bo v Gorenjo vas prišlo približno 260 družin. Od tega predvidevamo, da bi se pri nas lahko zaposlilo okrog 100 žensk. Seveda pa nas tare pomanjkanje prostora in prav gotovo bo treba graditi, tako da bi l. 1981 imeli dovolj delovnih prostorov. Če pa tega ne bo, bodo delavci odšli drugam, potem pa jih je težko pridobiti, da bi se vrnili.

Nejko PODOBNIK:

Kje so vzroki, da se toliko ljudi vozi drugam na delo?

Vinko BOGATAJ:

Vzroki so v tem, ker čevljarstvo stroko vsak smatra za manjvredno. Drugo, kar odvrta ljudi pa je dejstvo, da na primer izdelovanje gornjih delov zahteva veliko ročnega dela pa še umsko je dokaj zahtevno.

Tu ni nekih stalnih del, kot so v drugih strokah — da se nekdo lahko hitro priuči in dela kot stroj samo eno delovno operacijo.

Pri nas ugotavljamo, da se dobra kvalificirana delavka, ki se zaposli, usposobi toliko da obvlada neko skupino delovnih operacij in da tudi s pre-

meščanjem na druga dela naredi toliko kot je po normi predpisano, približno v petih letih.

Nezaposlenih delavcev na območju Gorenje vasi in Lučen ni. Razumljivo pa je tudi, da tisti delavec, ki že 15 let dela v neki delovni organizaciji na primer v Skofji Loki, zamenja službo težje.

Mogoče je zanimiv še ta podatek; v Gorenji vasi vsako leto zaposti osnovno šolo 120 učencev in od teh se jih mogoče le nekaj več kot desetina zaposli v industriji. Vsi ostali se izobražujejo naprej. Vprašujem se, če bo čez 5 ali 10 let dovolj dela za vse te ljudi, ker tak, ki bo imel vsaj srednjo šolo, ne bo delal na normo.

Menim, da bi morali že v osemletki res oceniti kdo je tisti, ki bi bil sposoben nadaljevati šolanje na neki šoli.

Tehnologija v čevljarstvu napreduje počasneje kot v ostalih panogah, tudi večjih revolucionarnih preobratov v tehnoloških postopkih mi zaenkrat še ne moremo pričakovati, ker, dokler bomo še izdelovali izdelke iz naravnih materialov, toliko časa bo potrebno še veliko vloženega dela, ker praktično ni možna večja avtomatizacija.

Vsi pa vemo, da moda spet narekuje vedno več naravnih materialov.

Torej s temi delavci ne moremo napraviti veliko več, tudi z izboljšavami strojev ne bi bistveno dvignili produktivnosti. Možno bi bilo le, da bi izdelovali večje količine enega artikla in hkrati doseči, da bi materiale ustrezne kakovosti res dobivali sproti, kar pa v praksi ni izvedljivo.

Drug problem za pridobitev delavcev pa je stanovanjsko vprašanje. Sedaj je treba preračunati, kaj se nam bolj splača, ali vlagati v stanovanja, ali pa narediti toliko manj.

Mislim, da velja poudariti, da smo mi, naša temeljna organizacija, še vedno Alpina kot celota in tako moramo tudi gledati na ta vprašanja. Če upoštevamo skupne cilje z željo, da bi nekaj ustvarili, moramo vztrajati pri začrtanemu programu, za našo temeljno organizacijo in hkrati za skupne cilje. Tudi pri planiranju bomo morali usklajevati interese delavcev temeljne organizacije z interesi vseh delavcev Alpine.

Naslednje, za delavce pomembno, je stanovanjsko vprašanje. Tudi to vprašanje je v Gorenji vasi pereče. Tega nismo v Gorenji vasi mogli razvijati zlasti zato, ker še nismo imeli rešenih stvari v zvezi z urbanistično ureditvijo. Pa tudi ni bilo znano, kako

bo z rudnikom urana. Sedaj je to že jasno in bo možna tudi gradnja stanovanjskih blokov.

5. Prosimo, če v kratkem orišete, kaj vse bo treba upoštevati pri načrtovanju kadrov in vseh dejavnosti, ki spremljajo kadrovske politike?

Marta MLINAR:

Za planiranje kadrov je osnova plan proizvodnje, plan prodaje, plan nabave, ki nam dajejo osnovne elemente o obsegu in vrsti proizvodnje, vrsti delovnih sredstev in potrebnem času za realizacijo proizvodnje.

To se pravi, da je najbolj stvarno izdelovati plan kadrov na osnovi plana proizvodnje, plana nabave in plana prodaje.

Nujno je ob tem upoštevati artikla, ki se bodo proizvajali, izdelavni čas za posamezne artikla in tudi delovna sredstva, ki so potrebna za proizvodnjo izdelkov. Na osnovi tega je treba tudi ugotoviti, kako se bo proizvodnja razvijala, kakšne delavce in koliko smo jih doslej rabili za opravljanje teh del, oziroma koliko bomo rabili novih ljudi, ali pa imamo mogoče presežek kadrov zaradi izboljšanja in modernizacije proizvodnje. To naj bi bilo objektivno izhodišče pri planiranju in osnova tudi pri planiranju kadrov.

Kakšne pa so naše možnosti? Pri nas še nimamo dobro organizirane plansko-analitiške službe. Ta služba bi morala biti povezana z razvojno službo in kadrovske službo. Doslej je ta plansko-analitiška služba delovala v okviru finančnega sektorja, kakšne boljše povezave s splošno-kadrovske službo nismo uspeli doseči. Plan ne sme biti samemu sebi namen, treba se je pomeniti z vsemi ljudmi, ki naj bi ob pripravi tega plana sodelovali.

Vsekakor pa moramo pri planiranju kadrov upoštevati še druge dejavnike. Eden izmed prvih dejavnikov je fluktuacija, odsotnost zaradi bolniških staležev, odhodi v JLA, starostne in invalidske upokojitve, upoštevati pa moramo tudi notranje vire; to je napredovanje, prerazporeditev, izobraževanje in tudi ostalo strokovno usposabljanje.

Velja se pomeniti še o problematiki zaposlovanja novih delavcev. Po analizi, ki je bila narejena v naši službi v letošnjem letu, kažejo podatki naslednje; v času od 1. 1. 1979 pa do 31. 12. 1984, se predvideva, da bo šlo v pokoj 166 delavcev. To ni majhna številka, če pomislimo, da nam delavcev manjka, iz dneva v dan se pojavljajo potrebe, vendar

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

delavcev ni. Zaledja ni, delavci so se preselili v Žiri, v vaseh so ostali le starejši ljudje. Zaskrbljujoče je torej to, da v zadnjem času ni več mogoče dobiti delavcev z našega področja. V zadnjem času poizkušamo najti nadomestilo s tem, da zaposlujemo delavce iz drugih republik. Vemo, da to ni najboljša rešitev in da s tem nastajajo drugi problemi, vendar smo postavljeni pred dejstvo, ali bomo ostali pri sedanjem stanju in proizvodnje ne bomo mogli več širiti, ali pa bomo morali malo več vložiti v infrastrukturo in ljudem omogočiti boljše življenjske in delovne pogoje, da jih bomo obdržali in da se bodo počutili doma.

Tega dosedaj res nismo napravili. Opazili smo slabe medsebojne odnose, toda s tako miselnostjo bomo morali kmalu pretrgati in vzpostaviti vzdušje sodelovanja. Če tega ne bo, bodo stalni problemi.

Kakšen je položaj, lahko pove podatek, da so se v letošnjem šolskem letu po končani osemletki zaposlili v neposredni proizvodnji samo štirje učenci. Ta podatek je dovolj zaskrbljujoč in vprašamo se, kaj bo čez 5 ali 10 let, ko nekvalificiranih delavcev ne bomo mogli več dobiti.

Opozoriti je treba še na en problem in sicer, da nam primanjkuje tudi kvalificiranih delavcev za čevljarstvo industrijo (to je šivalec spodnjih delov obutve in izdelovalec zgornjih delov obutve ter čevljar, za plastiko pa profil orodjar, strugar, strojni ključavničar).

V letošnjem letu smo razpisali štipendije oz. prosta učna mesta, vendar na žalost smo uspeli dobiti samo enega orodjarja. Sprašujemo, kako bomo v prihodnje reševali ta vprašanja.

Mislim, da bomo morali začeti pri izobraževanju ob delu. Res je, da so s tem določeni problemi, vendar drugače takih delavcev ne bomo dobili.

Še nekaj o pripravništvu.

Priznati moramo, da se v zadnjih letih okrog uvajanja pripravnikov ni kaj dosti naredilo. Sedaj smo zaposlili organizatorja izobraževanja in upamo, da se bo to premaknilo na boljše.

Spomladi je izšel tudi nov zakon o pripravništvu, ki daje določene smernice za uvajanje pripravnikov in s tem tudi določene obveze delovni organizaciji, oz. mentorjem, ki bodo tega pripravnika spremljali.

Menim, da je dobra pripravniška praksa uvod v to, da dobimo nekoč dobrega delavca, s tem, da je pomembno to, da se temu pripravniku omo-

goči, da dela z delavci, ki imajo na tem področju že veliko prakse, ker ni samo strokovna izobrazba tista, ki daje osnovo, ampak se prav na osnovi izkušenj pridobi marsikaj.

Se tole bi pripomnila v zvezi s štipendiranjem:

Letos je bilo res razpisano nekaj manj štipendij, vendar povedati moram, da še tiste niso zasedene, kar smo jih razpisali.

Nejko PODOBNIK:

Od kje naj bi pobuda za resnične potrebe kadrov sploh prišla? To ne more izhajati le iz kadrovske službe same, ampak mora priti tudi od nekje druge.

Marta MLINAR:

Mislim, da bi morala pri izdelavi srednjeročnih planov na vsak način kadrovska služba sodelovati, ne samo kot privesek, ampak kot enakopraven sodelavec, ker bomo v nasprotnem primeru prišli v začaran krog. Nekaj bomo planirali, za kar lahko že danes ugotovimo, da nimamo dovolj delavcev, da bi te plane lahko izvedli.

Že prej sem omenila, da je plan proizvodnje posameznega tozda osnova plana kadrov.

Nejko PODOBNIK:

Ali kadrovska služba kaj načrtuje, kako bi delali na področju, recimo počitniške prakse, na področju družbeno-ekonomskega izobraževanja, splošnega izobraževanja in pripravništva?

Marta MLINAR:

Okrog tega smo že zavzeli določena stališča, vendar bo to terjalo nekaj časa, da bo uresničeno; računamo še na to da v bodoče, ko bomo dobili ali praktikanta ali pripravnika, bomo vsakomur omogočili, da se vsaj delno spozna z našimi samoupravnimi akti, z organiziranostjo naše delovne or-

ganizacije in to naj bi bil nek štart v pripravništvo. To planiramo, kar dosedaj nismo uspeli realizirati zaradi kadrovskih problemov, ki jih imamo tudi v naši službi.

Nejko PODOBNIK:

Če gledamo sistemizacijo delovnih opravil, ugotovimo, da se ne da razbrati, kakšne vrste dodatnih znanj človek rabi (ker smo ugotovili, da so praktična znanja včasih več vredna kot temeljna osnova, ki jo da šola).

Kako bi to rešili?

Sistemizacija predvideva tudi določeno dobo delovnih izkušenj. Pripravniška praksa traja največ eno leto. Kam bomo razvrstili takega človeka?

Marta MLINAR:

Ravno na tem področju imajo komisije za delovna razmerja velike probleme, ker enostavno, če delavec ne izpolnjuje pogojev razpisanega delovnega opravila po sistemizaciji, delavca ne bi smeli razporediti. Zakonsko je to možno za določen čas enega leta, po enem letu pa se delovnih izkušenj že nabere toliko, da je možna razporeditev za določen čas, vendar to ni rešitev. Malokrat pa se zgodi, da kandidat izpolnjuje oba pogoja, tako po izobrazbi, ali po delovnih izkušnjah.

Nejko PODOBNIK:

Kako delovna organizacija načrtuje reševanje kadrovskih in socialnih vprašanj?

Marta MLINAR:

Že prej sem omenila; če bomo hoteli ohraniti proizvodni program, ki ga imamo, bomo morali iskati delavce v drugih republikah. Če bomo zaposlili te delavce, jim bomo morali dati primerno stanovanje, primerno prehrano in sploh vse, kar spada v družbeni standard. Mislim, da bomo morali malo več vlagati v to. Korak naprej bomo naredili letos, ko gradimo kar precej stanovanj, vendar s tem se ne bi smeli uspraviti. Nujno pa bo treba začeti razmišljati tudi o tem, da bi šli v gradnjo samskega doma. S tem bi rešili veliko problemov.

Tudi v Gorenji vasi planiramo gradnjo novih blokov. Mislim, da bo možno doseči sporazum z ostalimi delovnimi organizacijami, da bi skupno reševali stanovanjsko vprašanje, ker računamo na to, da bo prav Rudnik urana Žirovski vrh posvetil veliko pozornosti prav reševanju stanovanjskih vprašanj, za Col pa moram reči, da še nismo kaj dosti

razmišljali, kako bi reševali stanovanjska vprašanja. V glavnem smo to reševali s stanovanjskimi posojili, to pa je bilo tudi vse.

Jože ŠTUCIN:

Če hočemo zagotoviti priliv delavcev in strokovnih ljudi in jih obdržati ter doseči to, da bomo v stanovanjsko politiko (samski dom) vlagali, se moramo zavestno odločiti in pospešeno odvajati sredstva za stanovanjsko gradnjo. To pomeni, da je dosedanji odstotek premajhen, ampak bi ga morali povečati na 5% in tudi več, s tem, da bi sredstva zbirali in tako lažje gradili stanovanja, kot tudi ostalo infrastrukturo.

Nejko PODOBNIK:

Kaj pa razporejanje pravih ljudi na prava delovna mesta? Sistema, kaj je tisto, kar je osnova za napredovanje, nimamo. Ali imate v zvezi s tem kakšno idejo?

Marta MLINAR:

Mislim, da je to precej odvisno od vsakega posameznika in sicer kako tisto znanje, ki ga ima, uporablja v praksi.

Jože ŠTUCIN:

Tega sistema mi nimamo in bi se morali dogovoriti, kako bi naredili to selekcijo. Ni vseeno, če nekdo dela eno leto in se ugotovi, da je nezadovoljen, prav to morda ugotavljajo drugi, vemo pa, da bi na drugem delu lahko naredil več in bil tudi sam zadovoljen.

Tukaj pridemo do tega, da bi res vsak delal 8 ur z zadovoljstvom in da ne bo prisiljen opravljati nekega dela.

Marta MLINAR:

Pravilna razporeditev, mislim, je izredno pomembna za vsakega posameznika.

razgovor za urednik

Že če bo pripravniška praksa izpeljana tako, kot predvidevamo, je to že dobro za pravilno razporejanje. Če bo pripravnik spoznal delovno organizacijo, način proizvodnje, organizacijo, ipd., bomo v zadnjih dveh mesecih pripravniške prakse lahko ugotovili, katero delo delavcu najbolj ustreza, hkrati pa bo delavec sam spoznal, za katera dela je sposoben in da bi ta dela z veseljem opravljal.

Druga stvar pa je razporeditev starejših delavcev, ki

se več let trudijo na nekem delu, pa jim nikakor ne gre, vendar je prerazporeditev takih ljudi lahko včasih zelo boleča, čeprav vsak posameznik morda sam pri sebi prizna, da mu delo ne gre, če pa bi naredili prerazporeditev, bi ga osebno zelo prizadeli.

V takih primerih bi morali šefi sektorjev in vodje služb opozoriti kadrovske službe, da bi se poskušali s takim človekom pomeniti in poiskati ustrezno delovno opravilo.

Zaključek:

Plan kadrov bo torej moral izhajati iz srednjeročnega plana družbenoekonomskega razvoja tozdrov in delovne organizacije.

Pri planu bo seveda treba pomisliti, kakšne so naše možnosti tako na tržišču in hkrati, kako dobiti delavce. S tem bo treba voditi tudi štipendiranje in izredno šolanje.

Ob tem pa ne gre pozabiti na dodatno znanje, s katerim se moramo izobraževati sproti.

Pa še to. Spodbudno nagrajevanje in pravilno razporejanje delavcev znotraj, glede na sposobnosti, je izredno pomembno vprašanje.

Angelca Filipič

kadrovske novice

V zadnjem obdobju je delovno razmerje sklenilo 9 delavcev, z delovnim razmerjem pa je prenehalo 39 delavk in delavcev. Z delovnim razmerjem so prenehali predvsem dijaki in študentje, ki so zaposleni v času počitnic.

V TOZD Obutev Žiri je v preteklem obdobju nastopil delovno razmerje Edvard Podobnik, ki se je vrnil iz JLA. V TOZD Obutev Gorenja vas so sklenile delovno razmerje Luca Pratljačič, Milka Vidović in Zorka Jurič. V TOZD Plastika

je nastopil delovno razmerje Franc Ušeničnik. V DSSS so nastopili delovno razmerje Eva Dolenc, ter Stojan Žakelj in Mišo Čeplak kot pripravnika. V TOZD Prodaja je nastopila delovno razmerje za določen čas Radmila Zvonar v prodajalni Bjelovar. V TOZD Obutev so prenehali delovno razmerje Jereb Marija — 2940 iz oddelka šivalnice in dijaki Mihaela Tavčar, Irma Podobnik, Bernard Jesenko, Robert Oblak, Robert Bogataj, Karla Križnar, Vaso Kolenc, Franja Eržnožnik, Cveto Gruden, Marjan Sink, Vojko Rupnik, Sonja Bogataj, Betka Poljanšek, Jasna Smeh, Miha Seljak, Germana Pišlar, Jana Šubić in Ivica Likar. V TOZD Obutev Gorenja vas sta prenehala delo Mira Pratljačič in Kata Filipović. V TOZD Plastika so prenehali z delovnim razmerjem Stanislav Semič, Miro Mahnič, Marko Podobnik, Marko Lapajne, Janez Mlinar, Milan Poljanšek, Ljubo Bekš, Robert Kramperšek, Irena Kavčič, Andreja Govekar ter Nada Podobnik. Z delom sta prenehala tudi Rado Tavčar, samovoljno, in Ivan Žakelj zaradi odhoda v JLA. V delovni skupnosti skupnih služb je prenehala z delom Tončka Pečelin. V TOZD Prodaja je prenehala delovno razmerje Ivo Pivku, Stojanu Jerebu, Bojanu Starmanu in Branislavu Stančiču, prodajalcu v prodajalni Banja Luka I.

F. A.

Ob začetku šolskega leta

September je mesec začetkov in koncev. Končujejo se vroči dnevi, dopusti, začenjajo jesenski nakupi, skrb za ozimnico, začenja se novo šolsko leto.

Za predšolske otroke, ki obiskujejo naš vrtec, je že steklo vzgojno in izobraževalno delo. Menimo, da imajo starši teh otrok še najmanj skrbi, saj, kot so nam povedali v vrtcu, je prostora še dovolj. Nekaj stiske je sicer v oddelku najmlajših, to je v jaslilih, in v oddelku najstarejših, kjer so zasedena že skoraj vsa mesta.

Vse drugače pa je v osnovni šoli in pri družinah, kjer imajo šoloobvezne otroke. Še preden se je letos prvič oglasil šolski zvonec, so morali starši odpreti svoje denarnice ob nakupih za novo šolsko leto. Premajhne so postale lanske telovadne copate, dresi, šolske torbice, potrebni so bili novi zvezki, nalivna peresa in drugo, kar so starši letos dobili večinoma v naših trgovinah.

Staršem žirovskih osnovnošolcev je letos prihranjeno veliko skrbi, saj dobijo otroci vse učbenike, ki jih bodo v določenem rezredu potrebovali, v šoli. Ni jim treba hoditi po mestnih gnečah in v še bolj neprijetnih vrstah čakati po knjigarlah, kjer si večkrat deležen prodajalkinega odgovora: »Žal, nimamo«.

Našim staršem je prihranjeno tudi veliko izdatkov, učenci namreč za v šoli dobljene učbenike plačajo le 6 din kavcije za vsako knjigo, kar je mnogo ceneje, kot če bi knjige kupili. Za primerjavo so nam povedali, da učenec 8. razreda vplača za izposojene knjige 60 dinarjev, če pa bi morali kupiti nove, bi odšteli približno 1000 dinarjev. Seveda pa morajo kupiti še delovne zvezke, ki pa so učenčeva last, šola jih le nabavi in proda, da staršem prihrani pot v Škofjo Loko ali kam drugam.

Novi problemi pa so nastali ob pričetku pouka. Žirovska šola je postala premajhna in ne more ustreči vsem staršem, ki želijo, da bi njihov otrok obiskoval šolo samo v dopoldanski izmeni. V šoli so nam povedali, da je bilo letos izjemno težko. Čeprav so že lansko leto uvedli troizmenski pouk za učence od prvega do četrtega razreda, je bilo težav še vedno veliko. Tako so razredi v vseh dopoldanskih izmenah prezasedeni, popoldanskih pa manj, kar sigurno vpliva na težavnost dela v razredih, na počutje otrok, ipd. Letos je veliko zanimanje za oddelek podaljšane bivanja, kjer učenci, ki nimajo domačega varstva, pišejo naloge, se uče in organizirano preživijo prosti čas. Tudi ta oddelek je premajhen in število otrok, ki jih

TONČKI PEČELINOVI, ki je bila zaposlena v delovni organizaciji Alpina od novembra 1947, želimo ob odhodu v pokoj še mnogo let trdnega zdravja in dobrega počutja.

Poročili so se:

Marjeta Remić in Boris Pečelin, Marija Stržinar iz TOZD-Obutev Gorenja vas, Majda Krapež in Marija Šemrl iz TOZD-Obutev Žiri — obrat Col, Helena Podobnik in Šefik Čuturić iz TOZD obutev Žiri ter Mira Nedeljkov iz prodajalne Novi Sad.

Na novi življenjski poti jim želimo vso srečo in dobro počutje!

lahko sprejme, je omejeno. Po želji staršev lahko učenci dobijo zajtrk in kosilo. Kosijo lahko seveda tudi vsi drugi učenci šole.

Že sedaj pa se na šoli sprašujejo, kako bo drugo leto, saj predvidevajo kar štiri oddelke prvega razreda. Kam bodo dali četrtega, ne vedo, saj ni učilnice ne ustrezne opreme. Če se ne bo našla rešitev, bo, po besedah vodstva šole, veliko mlajših otrok odklonjenih pri sprejemu v prvi razred.

Sicer pa bomo verjetno v naslednjem planskem obdobju tudi v Žiri dobili še nove prostore in tako sedanji pouk, ki sicer poteka po najnovejših pedagoških metodah, izboljšali z ustreznimi prostori, opremo in učnimi pripomočki.

V Čevljarskem šolskem izobraževalnem centru so podaljšali vpis do 15. septembra.

V centru delujeta dve šoli: 3-letna poklicna čevljarska šola, ki izobražuje za poklic čevljarja in šola za čevljarske delavce, ki izobražuje za poklica šivalec gornjega dela obutve in izdelovalec spodnjega dela obutve.

Učenci obeh šol se lahko zaposlijo v industriji ali obrti. Priložnosti za poklic širokega profila večje, kar je pomembno tudi v primeru izrednega stanja, saj le čevljar zna delati čevlje od začetka do konca. Ker je za ta poklic žirovska šola edina v Sloveniji, dobiva učence iz vseh slovenskih delovnih organizacij in obrtnih delavnic.

Trenutno imajo v I. in II. letniku vpisanih 71 učencev, čeprav so kapacitete večje tako v šoli kot v domu učen-

(Nadaljevanje na 14. strani)

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

(Nadaljevanje na 13. strani)

cev. Na razpisanih 100 prostih mest za I. letnik se je prijavilo le 31 kandidatov, vzroke lahko iščemo v premajhnem zanimanju mladine za ta poklic in premalo načrtovani kadrovske politiki delovnih organizacij. Zlasti čudno je, da se žirovski učenci skoraj ne odločajo več za ta poklic, čeprav je čevljarstvo na našem področju tradicionalno. Le pametno dolgoročno vlaganje v te kadre

višina oskrbnine 1.600,00 din ni pretirana.

V internatu je trenutno 68 učencev, ki imajo še začetne težave s prilagajanjem v šoli, kraju in bivanju v internatu, zato izražajo posamezniki različne želje, tudi to, da bi šli najraje domov. Ker pa vemo, da je domotožje učencev veliko vsako leto, da pa junija, ko odidejo s šole, vsi zapuščajo to sredino s težkim srcem, menijo, da to ni resen problem.

Zakaj v čevljarški šoli ni Žirovcev?

bo stanje izboljšalo — na šoli menijo, da so na tem področju že nekaj dosegli. Rezultati se bodo pokazali v prihodnjih letih, zlasti s prehodom na usmerjeno izobraževanje, ko se bo šola bolj povezala z združenim delom. Stipendije so velike, tako da so učenci materialno dobro preskrbljeni in tudi

Materialni pogoji v internatu so zadovoljivi, čeprav jim še manjkajo prostori za določene interesne dejavnosti. To skušajo nadomestiti z uporabo prostorov v osnovni šoli. Zelo potrebna pa je tudi pomoč prosvetnih delavcev z osnovne šole, s katerimi dobro sodelujejo.

Ob začetku šolskega leta mora biti pripravljena tudi kuhinja

BRAZILIJA NAČRTUJE VEČJO PROIZVODNJO MESA

V nasprotju s predvidevanji je Brazilija namesto

izvoznik — postala uvoznik govejega mesa, in sicer največji v Latinski Ameriki. Vlada proučuje ukrepe za izboljšanje situacije.

Naloge gasilcev v delovni organizaciji

Gasilci morajo v delovni organizaciji kontrolirati gasilne aparate, skrbeti za dostopnost aparatov in hidrantov, redno pregledovati, če so transportne poti in zasilni izhodi prosti. Stalno morajo kontrolirati skladišča vnetljivih tekočin. Kontroliramo tudi ventilacijske naprave in dimnike, ki jih je potrebno redno čistiti. Večkrat poučujemo delavce, kako naj ravnaajo z ročnimi gasilnimi aparati ter jih opozarjamo, če kršijo požarno varnostne predpise. Tam, kjer obstoji nevarnost požara, pa je potrebno stalno dežurstvo.

Protipožarnega načrta v naši delovni organizaciji za sedaj še nimamo, narejen je samo načrt zunanjega vodovodnega

omrežja. Protipožarni načrt naj bi izgledal tako, da bi v tloris cele tovarne označili vse prostore, kjer je največja nevarnost požara, ter prostore, kjer visijo gasilni aparati in kjer so hidranti. V načrtu bi morali označiti vse zasilne izhode in transportne poti. V primeru večje nesreče v delovni organizaciji bi tako vzeli protipožarni načrt v roke in takoj lahko pravilno ukrepali.

Opozoriti želim še na poslabšano stanje v naši delovni organizaciji, do česar je prišlo zaradi pomanjkanja skladiščnega prostora in tudi malomarnosti. Gasilci si želimo, da bi se stanje v čim krajšem času izboljšalo.

Vili Jesenko

Ugotoviti je treba, če so aparati pravilno napolnjeni

Iz prenovljene prodajalne v Novi Gorici

»Trideset let sem že v Trzinu, drugače pa sem Žirovec. Krošleve Slavke sin.« pripoveduje Franc Kopač, kot da ne bi vedel, da smo ga obiskali prav zaradi tega. Pa to je pravzaprav njegovo glasno razmišljanje...

Do Žirov je segel glas o njegovem delu, zlasti na področju kulturne dejavnosti, saj je znana folklorna skupina Karavanke prav pod njegovim vodstvom izven naših meja.

Prav zanimalo nas je kaj tiči za vsem tem. »Devet let star sem leta 1942 odšel iz Žirov k teti v Motnik, potem ko je umrl oče in mati ni mogla vzdrževati vseh otrok. S petnajstimi leti sem odšel v Trzin v uk za mizarja. Tu sem pognal korenine, deset let sem delal kot mizarjski pomočnik, lotil sem se tudi šole in leta 1975 končal srednjo tehnično šolo lesne stroke.« Medtem pa je naš rojak že napredoval v svoji stroki in delovnih mestih, tako da je sedaj vodja obrata Tapetništvo Združene lesne industrije Trzin v Križah. Telefon na njegovi delovni mizi nepre-

stano prekinja najin pogovor. Ključje njegovi kolegi kulturniki iz daljnjih krajev. Zato se lotiva nove teme — družbene dejavnosti. Prvo stopnico v družbeno aktivnost je seveda pomenila mladinska organizacija. Kar nekaj mandatov je bil sekretar mladinske organizacije, prav tako tudi član občinskega komiteja ZK v delovni organizaciji, član predsedstva občinskega sindikalnega sveta, predsednik delavskega sveta, v ZLIT, kar 8 let predsednik sveta krajevnih skupnosti Pristava, v zadnjem mandatu, prvi delegatski skupščini, pa je bil podpredsednik občinske skupščine Trzin.

»No, sedaj me obremenjujejo nekaj manj, toda še vedno je s folkloro dovolj dela. Postali smo znani in ogromno gostujemo, tudi v

tujini. Nastopamo praktično vsak teden, ta pa je veliko za amaterje.«

Kako uskladi zahtevno delo v tovarni z razvejano družbeno dejavnostjo in zahtevnim organizacijskim delom na kulturnem

polju. Bolj ko se pogovarjava, bolj spoznavam, da mu le globoko poznavanje razmer, ljudi in zlasti izjemna energija omogoča, da opravi vse.

Pa da veste, ob tem trdi, da smo Žirovci izredni, kar se lotimo.

Tekst: Nekjo Podobnik
Foto: Brigita Grošelj

Od tu in tam

Od tu

Kaj bo novega na knjižnem trgu

V novembru bo izšla Redna zbirka Prešernove družbe za leto 1979. Prešernova družba pa bo izdala še zanimivo knjigo Misel in delo Edvarda Kardelja, o kateri njen avtor, Franc Šetinc meni: »Namen knjige je približati Kardeljevo misel in delo najširšemu krogu bralcev. Rad bi, da bi bila ta knjiga primerno tolačenje in napolnilo k poglavljenemu branju Kardeljevih izvirnih del, katerih ne more nadomestiti noben, najsij bo še tako obširen, živ in aktualen povzetek.« Knjiga obsega nekaj čez 200 strani, stane pa 70 din. Naročniki Redne zbirke Prešernove družbe dobe Šetinčevo delo brezplačno.

Državna založba Slovenije vam predstavlja paket petih knjig:

1. Moj otrok, moja vsakdanja skrb: priročnik o negi in razvoju otroka v prvih šestih letih življenja, cena 190 din
2. J. Conrad: Lord Jim: 332 strani, 165 din
3. J. L. Harlihy: Polnočni kavboj: 230 strani, 150 din
4. M. Sojar: Vrtno enoletnice: priročnik za vzgojo okrasnih rastlin, 136 strani, 90 din.
5. F. W. Deakin: Mussolinijevih šeststo dni: 375 str., 260 din

Če naročite omenjeni paket knjig, dobite brezplačno še darilno knjigo in to ali Copičeve »Doživljaje Nikolettine Bursaća« ali T. Greenove »Tihotapce« (po izbiri).

Partizanska knjiga Ljubljana pa je prevzela prodajo knjige »Socialistično samoupravljanje v Jugoslaviji«. Knjiga obsega 288 strani, vezana je v umetno platno, cena 600 din.

Knjiga je zbornik različnih člankov, dokumentov, razprav, ki osvetljujejo razvoj socialističnega samoupravljanja. Posebna pozornost velja izgradnji gospodarskega in političnega sistema SFRJ, vsebuje pa tudi precej praktičnih izkušenj pri uveljavljanju samoupravno utemeljene proizvodnje in organizacije dela.

Vtisi z Blatnega jezera in Budimpešte

Po zajtrku se odpravimo naprej proti Budimpešti, do kamor imamo še kakšnih 120 km. Peljemo se mimo Szekesfehervarja, kjer je bila nekdanja madžarska prestolnica in so tukaj ustoličevali madžarske kralje. Je mesto z razvito elektroindustrijo, proizvodnjo radioaparatur, televizorjev in podobno. Sodobno mesto z velikimi stanovanjskimi zgradbami je obstojalo že za časa Rimljanov. Posebno vidni so veliki vodovodni stolpi, ki oskrbujejo mesto z vodo. Celo mestno področje je nastanjeno s sovjetskimi strokovnjaki, ki so tu s svojimi družinami. Menda je teh v vsej Madžarski kar okrog 260.000. Nekaj kilometrov južno od mesta smo že opazili obrambno linijo, kjer večje okoli opazi zamaskirane dolge cevi topov in drugega strateškega orožja ter radarje. Podnevi vidimo ob topovih tudi otroke in ženske, baje člane družin sovjetskih državljanov na Madžarskem.

Polovična tripasovna avtocesta, ki teče iz bližine Blatnega jezera, se tukaj že razširi v dvosmerno normalno avtocesto, ki pa jo morajo vključiti temu ob petkih popoldan in soboto spremeniti v enosmerno zaradi invazije stotisočev,

ki hite iz Budimpešte na obale Blatnega jezera, v nedeljo pa ta pojav teče v nasprotno smer. Nasprotni promet policija v tem času preusmerja na obvoznice.

Vozimo se že po rahlo valoviti pokrajini, prav tako se vzpenja in spušča tudi cesta. Na desni se nam kaže drugo največje madžarsko jezero Velencei, ki je mnogo manjše in plitkejše kot Blatno jezero. Skoraj bi rekli, da je podobno velikemu močvirju. Tudi turisti tu niso posebno številni, čeprav so na njegovi vzhodni obali večja naselja in kampi.

Pogovarjamo se o Madžarih. Menda so prvotno živeli ob reki Kami, v zgornjem porečju Volge, kjer še danes žive njihovi daljni sorodniki Mordvini, Mari in Čuvaši. Bili so nomadsko pleme, ki je kasneje živelo na področju današnje Belorusije in Ukrajine, kjer so se razkropili in se razdelili na dve plemeni; na severu do današnje Finske, na jugu pa proti Panonski nižini. Obe plemeni sta se na svoji poti mešali s tamkajšnjim življem, tako se je po svoje oblikoval tudi jezik. Tako imajo Finci in Madžari isti naglas in zven, besede pa so že precej drugače. (Nadaljevanje na 16. strani)

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

VTISI Z BLATNEGA JEZERA IN BUDIMPEŠTE

(Nadaljevanje s 15. strani)

čne. Madžari so se v Panonski nižini, ki je bila v močvirnem delu le redko poseljena s slovanskimi življem (Slovenci),

feld. Največji reki sta Donava in Tisa. Upravno so razdeljeni na 12 županij.

Čim bliže smo Budimu, tem več je naselij. V Budimu nas pred hotelom Wien čaka madžarski vodič, ki je bil rojen v Murški Soboti in popolnoma obvlada slovensko. Mesto ima

Korvina pa so spremenili v mošejo, ki še danes nosi sledove orientalske prenovitve. Cerkev je bila ob hudih bojih konec decembra 1944 precej poškodovana in je ravnokar bila šele obnovljena. Sosednji samostan pa je bil popolnoma porušen, ostala je samo severna stena, ki jo je arhitekt domiselno uspešno vključil v nov, sodoben hotel »Hilton«. Dragocena ornamentna stekla cerkve Matije Korvina so ob začetku vojne shranili v varne globoke kleti pod cerkvijo, da so jih pred dvema letoma spet vstavili v okna.

Na visoki strmi skali nad samo Donavo stoji velik spomenik škofu Sv. Gelirdu, ko je od papeža prinesel leta 1446 krono Sv. Stefana tedanjemu madžarskemu kralju, ki so ga kronali. Kasneje so pogani, kot pravi ljudsko izročilo, škofa ujeli, ga zabili v sod in s te visoke skale zavalili v prepadno Donavo.

Že v 9. in 10. stoletju je v vzvišenih zidinah Budima obstojala citadela z utrdami. Po letu 1848 so Habsburžani polnili ječe z revolucionarji. Pod gradom je tunel, za katerega so se bili poslednji boji konec decembra 1944, ko so Budimpešto osvobajali Rusi. Prišli so z južne strani. Nemška in madžarska vojska je nudila silovit odpor, tako je bilo porušenih vseh 8 mostov, od tega 2 železniška. (Po vojni so vsa mesta in tudi mostove obnovili po starih načrtih, razen most Elizabete, ki je obnovljen v sodobnem stilu v viseči nosilni izvedbi.) Šele, ko so Rusi obkolili tudi Pešto s severa, so končno zlomili odpor Nemcev in Madžarov. Po uradnih izjavah je od 23. decembra 1944 do konca bojev izgubilo življenje preko 200.000 ljudi ali pa še več.

Ivan REVEN
(se nadaljuje)

Naši izletniki sredi Budimpešte

mešali in tudi prevzeli mnogo slovanskih besed. Na plenilnih pohodih so nastopali tudi skupaj. Večkrat so bili tudi upravnno združeni s slovanskimi narodi, naprimer v kraljevini s Slavonijo in Dalmacijo. Po porazu pri Ausburgu in z nastopom Habsburžanov in češkomoravskih kraljev so bili potisnjeni v današnji prostor. Zaradi občutne premoči Slovanov v tedanji Avstriji se je kasneje vladavina spremenila v dvovladje ali dualizem, v državo Avstro-Ogrsko, da so s tem potlačili prebivanje Slovanov v habsburški monarhiji. Tako so v glavnem šele po letu 1526 ostali v sedanjih mejah.

Madžarska je bila do zadnje vojne daleč pred Jugoslavijo, sedaj pa smo jo daleč prehiteli. Ima razvito tekstilno in strojno industrijo, tudi elektroindustrijo je kar precej, v Miškolcu pa se razvija železarstvo. Zadnje čase se dobro razvija turizem. Sicer pa je dežela še agrarna. Rud nimajo posebno veliko, imajo pa dosti boksita. Tudi premoga nakopljujejo 30 milijonov ton in načrpajo posebno na področju ob meji z Jugoslavijo 2 milijona ton nafte.

Polj ima 60 %, pašnikov 25 % in gozdov samo 15 %. Največ polja je posejano s pšenico in to kar 60 %.

Državo lahko opredelimo na tri dele, na nekoliko gričevnato pokrajino na severu, z najvišjim vrhom 1057 m, srednje Podonavje in južni-al

dva dela; starejši Budim, na južni strani Donave, na vzpetinah in novejša Pešta na severni obali Donave, katero so po poplavi leta 1838, ki je odnesla male bajte, zidali na novo na zamočvirjeni ravnini. Zasuli so tudi desni rokav Donave. Zrasle so nove, mogočne stavbe, med njimi parlament, palače bankirjev, bogatašev in trgovcev, trgovine in javne zgradbe. Z ustanovitvijo države Avstro-Ogrske so tu ustvarjali drugo prestolnico. Madžari so v tej državi zgradili tudi na Jadranu letovišče Opatija, Reka pa jim je služila kot pristanišče. Ves kapital Madžarov se je preselil iz Avstrije na Madžarsko in Pešto ter so s tem tudi dvignili svojo industrijo. Zahodno od Budima je za časa Rimljanov obstajalo naselje Aquicum z gledališčem, kopališčem s toplo termalno vodo in drugimi večjimi zidanimi, ki so jih sedaj zaščitili, ko grade tu novo avtocesto. Aquicum je tedaj imel okoli 3000 prebivalcev, največ vojakov. Stari Budim je nastal kasneje, južneje od tod. Novi Budim pa je bil sedež turškega paše. Še danes so uporabna solidno grajena turška kopališča, kjer so se turški veljaki lahko poleteli in pozimi kopali v topli termalni vodi, ki dosega tudi 60 stopinj Celzija. Ta kopališča so bila zgrajena leta 1839, ko so bili tu še Turki. Z Ribiške trdnjave so obvladali Turki Donavo pod seboj. Cerkev kralja Matije

Polnočni izlet na Triglav

Večkrat sem že premišljal, kako bi bilo, če bi se ponoči povzpeli na vrh Triglava, tako da bi bil ob polnoči na vrhu.

No in prišel je dolgo pričakovani dan — 10. avgust — ki ga ne bom nikoli pozabil.

Zjutraj sem šel od doma v močnem dežju. Upal sem, da se bo čez dan vreme izboljšalo, vendar sem se krepko zmotil.

Peljal sem se z avtobusom do Jesenic. Že sem se hotel vrniti, ko se je za hip razvedrilo, to me je premotilo in peš sem jo mahnil proti Mojstrani. Tu sem spet malo okleval, ali naj grem naprej ali ne, ker je še vedno lilo. Odločil sem se, da grem naprej proti Aljaževemu domu. Po dobrih dveh urah sem ves premočen prišel do koč v Vratih. Preoblekel sem se in sklenil, da danes ne grem naprej. Vendar me je vreme spet prevarilo, saj se je okrog petih naenkrat zjasnilo.

Opazoval sem skupino nemških planincev, ki se je pripravljala za odhod proti Triglavu. Ker sem bil sam, sem se jim pridružil. Izbrali so si smer preko Praga, ki je bila v takem vremenu najbolj primerna. Že po prehojenem kilometru je zopet začelo deževati. Ko smo prečkali ledenik pred steno in se začeli vzpenjati po klinih, se je naenkrat začelo pravo neurje. Strele so pokale v temne oblake nad našimi glavami.

Skupina nemških planincev se je takoj obrnila in spustila nazaj v dolino proti koči. Jaz pa nisem odnehal in kljub močnemu dežju, ki se je že spreminjal v sneg, počasi šel naprej, čeprav sem se zavedal, koliko tvegam.

Zdelo se mi je, da hodim že zelo dolgo, saj se je začelo že mračiti, ko sem končno le zagledal Staničevo koč. Bila je nabito polna, saj ta dan ni nihče nikamor šel in so me začudeno pogledali, ko sem povedal, od kod prihajam.

V koči sem se zadržal slabo uro, se preoblekel in malo okrepčal, potem pa hajdi v temo in dež naprej proti Kredarici.

Navadno potrebujem do Kredarice slabo uro, a tokrat sem hodil krepki dve uri. Bila je tema kot v rogu, malo sem si pomagal z baterijo. Počasi »grizem kolena«, a dež in veter le nista hotela prenehati.

V koči na Kredarici je bilo še precej živahno, vendar se je večina že odpravljala h počitku. Ko sem srkal topel čaj in opazoval planince, kako odhajajo spat, sem se že skoraj odločil, da opustim mojo novo zamisel.

Ura je bila že okrog 22. in zadnji planinci so odšli počivati. In tudi jaz sem šel, toda ne spat, ampak ven, v temo, dež in veter naprej proti vrhu. Nekaj deset metrov od koč sem se ustavil in pogledal nazaj proti Kredarici, kjer so že ugasnile zadnje luči in Triglav ter z njim tudi planinci v vseh kočah, so se predali zaslužnemu počitku.

Ostal sem sam med črnimi skalami.

Počasi in previdno sem se začel vzpenjati od klina do klina, misli pa so mi vhačale nazaj v dolino k domačim. Velikokrat sem bil že na Triglavu in vselej se mi je zdel lep in poln življenja. A manj pust in

Od tu in tam

dolgočasen, verjetno »jezen«, da se tudi ponoči plazi po njegovih pleših človeško bitje in mu ne privoščijo vsaj nekaj uric počitka.

Do malega Triglava je šlo še kar dobro, nato pa mi je naenkrat odpovedala svetilka, dež je opravil svoje. Držal sem se za jekleno vrv in to mi je bila edina orientacija. Korak za korakom sem počasi napredoval. Mislil sem že, da ne bom prišel do vrha, ko se skoraj zaletim v stolp. Najrajši bi ga objel in poljubil.

Zazrl sem se v smeri, kjer so ponavadi zijali prepadi, a sedaj je bila ena sama temna raven. Takrat pa me iz razmišljanja predrami zvok budilke iz nahrbtnika, ki sem jo naravnal, da zazvoni ob polnoči.

Pregovor pravi, da pametnejši odneha. No, tudi dež in veter sta počasi pojenjala. Ni jima uspelo, da bi me ustavila.

čepav sta mi precej zagrenila izlet.

Ker nisem imel svetilke, sem rajši nekaj ur počakal, da se je začelo malo daniti, nato pa se počasi spuščal proti Planiki. Pot je bila precej težavna, vendar sem še kar srečno prispel do Planike, kjer je še vse mirno spalo, saj je bilo šele okrog treh zjutraj.

Pohitel sem proti Vodnikovim kočam, kjer sem že srečal dva planinca. Povedal sem jima, da grem z vrha. Spogledala sta se, pomežiknila in šla naprej.

Po treh urah hoje, sem ves premočen prišel v Bohinj, kjer sem se po dolgem času zopet malo okrepčal.

Med čakanjem na avtobus se še zadnjič ozrem proti Triglavu. Sedaj je bil zopet tisti lepi stari Triglav, obsijan s soncem, kakor da bi me izzival in klical: »Pridi, danes sem lepši«.

Silvo DOLINAR

Od tu in tam

Prijavijo se lahko vsi vozniki s tehnično usposobljenim avtomobilom in veljavnim vozniškim dovoljenjem B kategorije. Prijava stane 50 din, za člane AMD Žiri je rally brezplačen. Najboljši udeleženci bodo prejeli lepe pokale in praktična darila, ki jih podeljuje naša organizacija.

Rally bo dolg 109 kilometrov in ima 3 časovne etape. Vsaka etapa ima tudi po eno spretnostno vožnjo. Med tekmovanjem bo po-

Od tu in tam

trebno reševati teste iz opaznanj med vožnjo. Čas vožnje je 2 uri in 25 minut.

Pot Rallya Žiri 79:

I. etapa:

Žiri SP1 - Rovte - Zaplana PK1 - Ulovka ČK1 II Ulovka SP2 - Vrhnik - Horjul - Dobrova PK2 - Polhov Gradec ČK2 III Polhov Gradec - Črni vrh - Poljane - Žiri ČK3.

Prijavite se lahko vsako sredo in petek od 15. - 17. ure v pisarni AMD Žiri.

Sportna komisija AMD Žiri

Avto rally Žiri 79

AMD Žiri skupaj s Turističnim društvom organizira ob krajevnem prazniku veliki avto RALLY ŽIRI 79.

Prireditev bo 14. oktobra s štartom prve posadke ob 8. uri izpred Zadrúžnega doma v Žireh.

Od vsepovsod

BOLGARSKO PODPLATNO USNJE ZA ITALIJO

Komisija Evropske gospodarske skupnosti za Italijo, ki urejuje uvozne predpise med njenimi članicami, je Italiji odobrila enkratni dodatni uvoz 100 ton podplatnega usnja iz Bolgarije.

POTUJOČE KLAVNICE

V Avstraliji so razvili male mobilne klavnice, v

katerih lahko zakoljejo dnevno do 200 glav goveda ali 500 glav ovac oziroma koz.

ALI BO KITAJSKA NAJVEČJI UVOZNIK GOVEJIH KOŽ

Amerikanci so izračunali, da bi morala Kitajska uvoziti najmanj 35 milijonov govejih kož, če bi hotel vsak Kitajec imeti letno le en par usnjene obutve. Domačih govejih kož imajo le 8 milijonov letno.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

ŠUSTARIJADA 79 – Za nas uspešna

Konec maja letos se je v Knjaževcu, kjer je tovarna obutve Leda, sestal iniciativni odbor za izvedbo IV. športne manifestacije čevljarstvo predelovalne industrije Jugoslavije. Sprejeli smo sklep, da naj bo organizator IV. šustariade ponovno Leda iz Knjaževca, in sicer v sodelovanju z BIO Beograd in Koštano Vranje. Sama organizacija te velike manifestacije pa bo v Soko Banji, to je malem turističnem mestecu jugovzhodne Srbije, oddaljenem okoli 230 km od Beograda.

Tekmovanja so potekala od 13.-16. septembra in sicer se jih je udeležilo 19 tovarn iz vse Jugoslavije s približno 800 udeleženci. Slovenijo so zastopale štiri delovne organizacije, to je Peko Tržič, Planika Kranj, Ciciban iz Mirna in Alpina.

Naši so tekmovali v malem nogometu, šahu, streljanju z zračno puško, atletiki in delovnih disciplinah.

Iz Soko Banje

Naša ekipa z zvezne šustariade

Mislim, da so člani naše ekipe glede na priprave, zasedli dobra mesta. Samo z atleti, z uvrstitvijo na 1., 2. in 5. mesto, smo lahko več kot zadovoljni. Ravno tako so ponovili uspeh usnjariade tudi strelke in strelci, z uvrstitvijo na 3. in 4. mesto v izredno močni konkurenci, saj imajo prvo-uvrščeni kar 2 republiški prvakinji. Tudi ostali tekmovalci in tekmovalke bi z malo več športne sreče pri žrebu in z boljšo organizacijo zanesljivo dosegli boljše rezultate. Sicer pa menim, da moramo biti z 9. mestom v skupni uvrstitvi zares zadovoljni, saj smo bili s

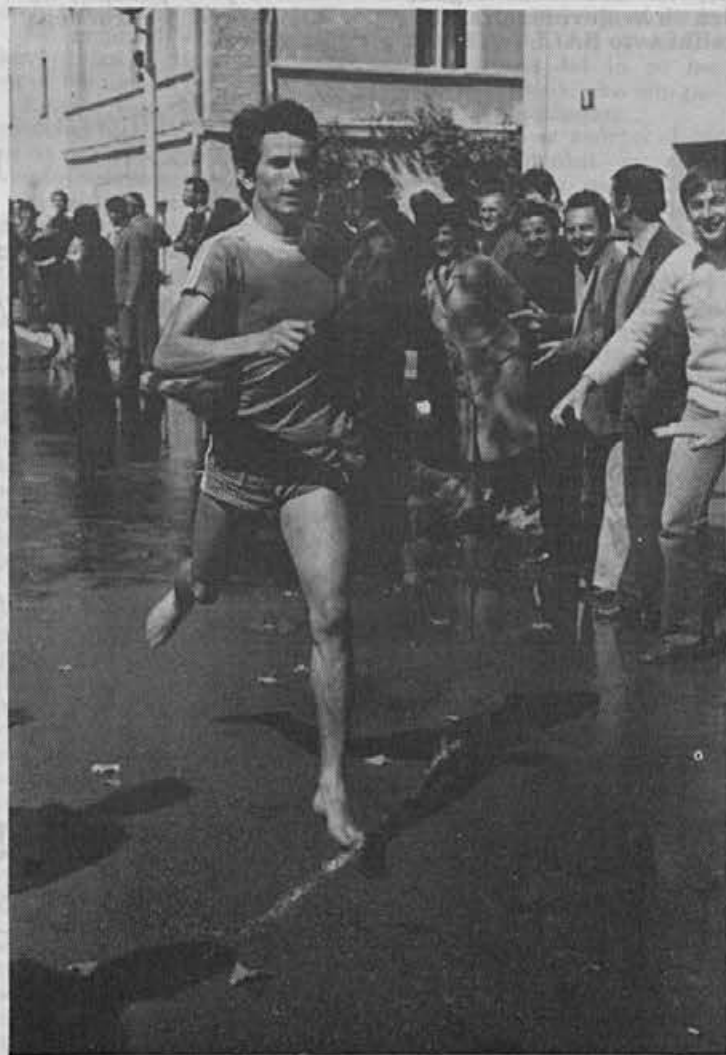
tem tudi najboljši med slovenskimi ekipami.

Naj omenim, da smo naslednje leto organizatorji V. šustariade slovenske tovarne Pe-

ko, Planika in Alpina. Potruditi se bomo morali, da ne bo prišlo do tako velikih pomanjkljivosti, kot smo jih letos doživeli v Soko Banji in še posebej v Knjaževcu.

Vinko KOPAC

Bojan Žakelj je prepričljivo zmagal na 400 m

To je naš kraj

Pripravljeni na sneg

Radio je pričel oddajati

V torek, 11. septembra je Radio Žiri začel poizkusno oddajati. Ta dogodek je izredno pomemben za vse Žirovce, zlasti zato, ker smo s tem dobili možnost hitrejšega pretoka informacij, samoupravnega dogovarjanja in sprotne spremljanja dogodkov. Skupina, ki je pod idejnim vodstvom informativne skupine pripravljala vse potrebno, je opravila res veliko delo. Temelj so bila seveda sredstva, ki so jih delovne organizacije s samoupravnim sporazumom izločile in namenile za investicijo in delovanje lokalne radijske postaje. Le-teh je bilo dosedaj 270.000 din in če k temu prištejemo še 30.000 din, ki jih je »zaslužila« organizacija ZSMS z dobavami, je bilo delovni skupini dosedaj na razpolago 300.000 din. S tem denarjem je bila opravljena kompletna adaptacija in gradnja prostorov, ki je za radio zelo zahtevna. Deloma nabavljene, še več pa s prostovoljnim delom sestavljene so bile vse aparature, tako da po grobih izračunih kompletna vrednost investicije znaša prav gotovo preko 2 milijona din.

Trenutno se je vključilo v delo 34 novinarjev v 8 redakcijah, 7 tehnikov, trije napovedovalci in tri delavke za administrativno delo. Tako ekipa šteje skupaj 45 ljudi, ki naj bi svoje delo opravljali honorarno, glede na prispevek posameznika.

Za sodelovanje pri radijski oddaji je treba veliko vedeti. Prav zato nam je bila pomoč izkušenege radijskega delavca Jožeta Logarja izredno dobrodošla. Radijska ekipa se je trikrat sestala z njim in praktično preizkusila svoje sposobnosti, zmožnosti aparatov in napravila »generalko« pred začetkom oddajanja.

Mrzličnost v novinarski sobi je lahko pojasniti, saj gre za zahtevno delo, zlasti pa je odgovorno stopiti pred mikrofonom in se pogovarjati z ljudmi.

Za človeka, privrženega športu, je značilno, da vidi vrednote življenja tudi v dejavnostih, s katerimi se ukvarja v prostem času. Čeprav je do zime še daleč, bomo morali vsi ljubitelji smučarskega teka pomisliti tudi na to, da je samo vznemirljivo čakanje na prvi sneg premalo. Čas je že, da opravimo kaj koristnega tudi za izboljšanje svoje fizične kondicije.

Za tekače je značilna vzdržljivostna moč. Gre za tisoče odzivnih korakov po ravnem in navkreber, za tisoče odzivov z rokami, oz. s palicami. Hoja ali lažji tek v breg, pri katerem si krepko pomagamo s palicami in se gibljemo v ritmu tekaškega koraka, pomeni idealno vadbo. Kot pri smučarskemu teku tudi tu sodelujejo mišice nog, bokov ter mišice rok in ramenskega obroča.

Tudi pri nas postajajo vse bolj popularne množične prireditve – smučarki maratoni. Ti trajajo uro, dve ali pa tudi več, zato je najbolje, da je dolžina posameznih treningov ravno tako uro, dve, kasneje lahko tudi več. Vendar pa nikoli ne smemo pretiravati, saj si lahko tako naredimo več škode kot koristi. Čas trajanja treninga določimo glede na svoje sposobnosti. V začetku naj bo to le normalna ali hitrejša hoja po ravnem in navkreber, bolje pripravljene pa že lahko tečejo tudi navkreber. Ko smo si tako pridobili osnovno telesno pripravljenost, lahko intenzivnost in čas vadbe že stopnjujemo. Tisti del poti, ki smo ga prej prehodili s hitro hojo, že lahko pretečemo, ali pa tudi pot podaljšamo za nekaj kilometrov. Da pa bo vadba učinkovita, je potrebno trenirati vsaj 2 do 3-krat tedensko.

Stane Stanovnik

Tehniki na delu

Razgovor v studiu

Milan Oblak pri izdelavi mešalne mize

To je naš kraj

• To je naš kraj •

To je naš kraj

(Nadaljevanje z 19. strani)

Takole izgleda novinarska soba

Pomagal nam je tudi Jože Logar

Skakalci zanesljivo, toda prekratko

Tekmovanja se kar vrstijo, naši fantje tudi nočejo zaostajati, zato se jih, kolikor to dopuščajo možnosti, udeležujejo.

Sredi septembra je SK Predmeja v Predmeji pri Ajdovšči-

ni organiziral tekmovanje mlajših pionirjev na 25-metrski skakalnici, pokriti s plastično maso. Med 17. skakalci je zmagal Kranjčan Roman Semenič z 201,9 točke, naš Borut Mur pa je bil s 197,3 točke drugi. Od ostalih skakalcev SSK Žiri se je Andrej Gorjup uvrstil na 6. mesto, Robi Kopač na deseto, Simon Jereb pa je bil petnajsti.

Mlajši in starejši pionirji so prav tako sredi septembra nastopili na meddruštveni tekmi v počastitev krajevnega praznika v Logatcu. Na 25-metrski plastični skakalnici so nastopili tekmovalci iz Logatca, Predmeje in Žirov. Kljub temu, da v Žireh ni plastične skakalnice za redno letno vadbo, so fantje prinesli domov oba pokala. Pri mlajših pionirjih je zmagal Borut Mur, pri starejših pa Igor Eržen pred Dušanom Kavčičem.

Mladinci in člani pa so tekmovali na 50-metrski skakalnici v Mostecu. Naši tekmovalci so se odrezali solidno glede na pogoje dela in možnosti treninga. Med mladinci je bil Tomaž Ferlan deseti, Marjan Sinkovec pa trinajsti, pri članih pa je Tone Burjek zasedel osemnajsto mesto. Zavedati pa se moramo, da je pri mladincih in članih težko doseči dobro uvrstitev, saj se naši tekmovalci po pripravah in številu skokov ne morejo primerjati s člani SK Ilirije ali Triglava. Problem je še vedno v neresenem vprašanju financiranja smučarskega skakanja, saj fantje sami plačujejo prehrano, pripomočke za mazanje smuči ipd. To pa jim ne jemlje poguma, skačejo dokaj zanesljivo in lepo, žal pa nekoliko prekratko. Za daljše skoke pa potrebujejo predvsem čim več skokov na treningu.

Janez Poljanšek

Za mrliško vežico

Olga Gantar 1000.- din
ob smrti moža Jožeta.

Radijska postaja trenutno oddaja ob torkih od 17.—19. ure in ob nedeljah od 13.—15. ure. Gre za poskusne oddaje, s katerimi bomo nadaljevali do 23. oktobra. V tem času bomo tudi izvedli anketo med poslušalci. Poizkušali bomo izvedeti, če vam je oblika in vsebina oddaj všeč, prav tako pa tudi, če je čas oddajanja primeren. Glede na želje večine poslušalcev bomo izoblikovali koncept in časovni plan oddaj po 23. oktobru, ko bo radijska postaja tudi odprta.

N. P.

»DELO - ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne Obutve Žiri, Stara vas 23, n.sol.o., ki ima v svoji sestavi TOZD Obutve Žiri, TOZD Obutve Gorenja vas, TOZD Plastika Žiri, TOZD Prodaja Žiri in Delovno skupnost skupnih služb. Ureja ga uredniški odbor: Stane Čar, Anton Eniko,

Srečko Erznožnik, Marija Kastelec, Tončka Oblak, Marta Pivk, Anuška Kavčič — tehnični urednik, Nejko Podobnik — odgovorni urednik. Izhaja mesečno, naklada 1800 izvodov. Fotografije: Brigita Grošelj. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj